

UZASADNIENIE

Plan ochrony rezerwatu został opracowany na podstawie art. 19 ust. 6 z uwzględnieniem art. 20 ust. 1, 2 i 3 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2023 r. poz. 1336), zwanej dalej „ustawą o ochronie przyrody”. Zakres zrealizowanych prac został dostosowany do zasobów, tworów i składników przyrody, walorów krajobrazowych oraz wartości kulturowych rezerwatu. Przy sporządzaniu planu ochrony uwzględniono treść rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody (Dz. U. Nr 94, poz. 794).

W rezerwacie nie wyznacza się miejsc wprowadzania psów, o których mowa w art. 15 ust. 1 pkt 16 ustawy o ochronie przyrody.

W rezerwacie nie wyznacza się obszarów, gdzie można wykonywać polowania, o których mowa w art. 15 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie przyrody, w związku z czym, rezerwat nie może wchodzić w skład obwodu łowieckiego. Kwestia wykonywania polowań w rezerwach przyrody oraz włączania tej formy ochrony przyrody w skład obwodów łowieckich została ugruntowana przepisami dwóch ustaw, tj. ustawy o ochronie przyrody oraz ustawy z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie (Dz. U. z 2023 r. poz. 1082), zwanej dalej „Prawem łowieckim”. Zgodnie z art. 26 pkt 1 Prawa łowieckiego, w skład obwodów łowieckich nie wchodzi rezerwaty przyrody, z wyjątkiem rezerwatów lub ich części, w których na obszarach wyznaczonych w planie ochrony lub zadaniach ochronnych nie zabroniono wykonywania polowania. Natomiast stosownie do art. 15 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie przyrody, w rezerwach przyrody zabronione jest wykonywanie polowań za wyjątkiem obszarów wyznaczonych w planie ochrony. Poprzez taką konstrukcję prawa ustawodawca powiązał przepisy Prawa łowieckiego z przepisami ustawy o ochronie przyrody, zespalając obie te ustawy pojęciem „wykonywanie polowań”. Należy mieć przy tym na względzie, że ustawy te mają inny zakres przedmiotowy i zakaz wykonywania polowań w rezerwach jak i sposób zwolnienia z obowiązku jego przestrzegania wynika z rozwiązań ustawy o ochronie przyrody, regulującej zasady funkcjonowania tej formy ochrony przyrody. Natomiast narzędzie, jakie w stosunku do rezerwatów przyrody zostało zastosowane przepisami Prawa łowieckiego, należy traktować jako zagadnienie uregulowane ustawą o ochronie przyrody przeniesione na jego grunt z tej ustawy. Prawo łowieckie nie zawiera bowiem przepisów stanowiących podstawę do rozstrzygnięcia planem ochrony kwestii wprowadzania odstępstw od ograniczeń wynikających z utworzenia rezerwatu przyrody i z tego tytułu może regulować samodzielnie zasady działania obwodów łowieckich poza granicami tej formy ochrony przyrody. Prawo łowieckie w sposób ogólny wskazuje w art. 8 ust. 1, że w obwodach łowieckich prowadzona jest gospodarka łowiecka. Wskazać w tym miejscu należy, że ustawodawca wyraźnie rozgraniczył znaczenie pojęcia polowanie i gospodarka łowiecka. Zgodnie z art. 4 ust. 2 Prawa łowieckiego, polowaniem jest wykonywanie czynności obejmujących tropienie, strzelanie z myśliwskiej broni palnej, łowienie sposobami dozwolonymi zwierzyny żywej, łowienie zwierzyny przy pomocy ptaków łowczych zmierzające do wejścia w jej posiadanie. Gospodarką łowiecką będzie natomiast, zgodnie z art. 4 ust. 1 tej ustawy, szeroko rozumiana działalność w zakresie ochrony, hodowli i pozyskiwania zwierzyny. Elementem wiążącym, będący częścią wspólną polowania i gospodarki łowieckiej, będzie pozyskiwanie zwierzyny, jako czynność wykonywana dozwolonymi dla polowania metodami zmierzająca do wejścia w posiadanie zwierzyny. Rezerwat przyrody został zdefiniowany natomiast w art. 13 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody jako obszar zachowany w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi. Taka konstrukcja prawa pozwala przyjąć, że treść wyrażoną przepisem art. 26 Prawa łowieckiego należy rozumieć jako konsekwencję art. 13 ust. 1 oraz art. 15 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody, którymi ustawodawca przyjął zasadę, że cała przyroda oraz walory krajobrazowe na terenie rezerwatu podlega ochronie i wszelkie działania podejmowane w rezerwacie winny być podporządkowane pod tę ochronę. Zastosowane w art. 26 ust. 1 Prawa łowieckiego rozwiązanie w zakresie wykonywania polowań pozostaje w związku z art. 15 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie

przyrody, który przewiduje, iż na obszarze rezerwatu przyrody zakazane jest polowanie, z wyjątkiem obszarów wyznaczonych w planie ochrony ustanowionych dla rezerwatu przyrody. Skoro bowiem w rezerwacie przyrody ochronie podlega cała przyroda, to wykonywanie w nim polowań może być dopuszczone na zasadzie wyjątku od generalnego zakazu wykonywania w nim tej czynności, wynikającego z ustawy o ochronie przyrody. Wyłączenie od przyjętej zasady ochrony przyrody w rezerwacie może nastąpić planem ochrony zgodnie z zasadami określonymi w art. 18, 19 i 20 ustawy o ochronie przyrody, będący przepisami powszechnie obowiązującymi wymienionymi w art. 26 pkt 1 Prawa łowieckiego.

W rezerwacie nie wyznacza się obszarów, na których można prowadzić działalność wytwórczą, handlową i rolniczą o których mowa w art. 15 ust. 1 pkt 11 i art. 20 ust. 3 pkt 6 ustawy o ochronie przyrody.

W rezerwacie nie wyznacza się miejsc połowu ryb i innych organizmów wodnych, o których mowa w art. 15 ust. 1 pkt 14 ustawy o ochronie przyrody.

W rezerwacie nie wskazuje się obszarów ochrony ścisłej i krajobrazowej, o której mowa w art. 20 ust. 3 pkt 3 ustawy o ochronie przyrody. Cały obszar rezerwatu obejmuje się ochroną czynną. Wskazanie w rezerwacie obszarów ochrony ścisłej skutkowałoby całkowitym i trwałym zaniechaniem bezpośredniej ingerencji człowieka w stan ekosystemów, tworów i składników przyrody oraz w przebieg zachodzących w nim procesów. Wprowadzenie na obszar rezerwatu tego typu ochrony wykluczyłoby możliwość ewentualnego podjęcia działań w sytuacji pojawienia się zagrożeń niewystępujących w czasie sporządzania projektu planu ochrony. W kwestii ochrony krajobrazowej wskazać należy, że stosownie do przepisów art. 117 ust. 2 ustawy o ochronie przyrody, ochroną krajobrazową w rezerwacie mogą być obejmowane wyłącznie grunty użytkowane gospodarczo. Rozpatrując kwestię prowadzenia gospodarki w rezerwacie przyrody, w pierwszej kolejności należy odnieść ją do reżimu prawnego obowiązującego w tej formie ochrony przyrody. Na jej terenie posiadają moc prawną ograniczenia, które zostały zdefiniowane w art. 15 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody, jako zamknięty katalog zakazów. Ustawowo wprowadzone na obszar rezerwatu obostrzenia, mające formę zakazów, pociągają za sobą w konsekwencji ograniczenia, co do możliwości jego użytkowania. Ograniczenia te posiadają powszechnie obowiązującą moc prawną, skierowaną do każdego podmiotu, który znajduje lub znajdzie się w zasięgu terytorialnym objętym tą regulacją, bez względu na to, czy posiada on, bądź nie posiada, prawo własności do nieruchomości, czy też sprawuje nad nią nadzór. Taki stan prawny sprawia, że każdy, kto poprzez swoje działanie będzie powodował naruszenie któregośkolwiek z zakazów zdefiniowanych w art. 15 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody, winien przed każdorazowym podjęciem planowanych czynności, uzyskać stosowną zgodę na zastosowanie odstępstw od ich obowiązywania. Na chwilę obecną nikt nie ubiegał się o uzyskanie zezwolenia na odstępstwo od zakazów obowiązujących w rezerwacie w związku z zamiarem zagospodarowania znajdujących się w nim gruntów i takie zezwolenie nie było wydane. Można zatem przyjąć, że jeżeli obszar dzisiejszego rezerwatu był użytkowany przed jego ustanowieniem, to z dniem powołania tej formy ochrony do życia użytkowanie znajdujących się w nim gruntów zostało zaniechane i na chwilę obecną nie są one w żaden sposób wykorzystywane. Wskazać w tym miejscu należy, że sam fakt istnienia na nieruchomości gruntów sklasyfikowanych w ewidencji gruntów jako np.: rolne albo leśne, czy to w rezerwacie czy też poza jego granicami, nie przesądza o jej zajęciu na prowadzenie działalności gospodarczej. Dopiero faktyczne, rzeczywiste, mające swoje umocowanie prawne, dokonanie na gruncie czynności składających się na prowadzenie działalności gospodarczej, powoduje powstanie sytuacji, o której jest mowa w art. 117 ust. 2 ustawy o ochronie przyrody. Ustawa o ochronie przyrody nie definiuje pojęcia gruntu użytkowanego gospodarczo. Definicja taka nie znajduje się również w innych aktach prawnych. W przepisach art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 70) ustawodawca zawarł wprawdzie zwrot, grunty zajęte na prowadzenie działalności gospodarczej, jednak również nie zdefiniował tego terminu. Przy takim stanie prawnym, pomocnym przy ustaleniu, czy tego rodzaju grunty znajdują się w rezerwacie przyrody, może być legalna definicja działalności gospodarczej, którą zgodnie z art. 3 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2023 r. poz. 221, z późn. zm.) jest zorganizowana działalność zarobkowa, wykonywana we własnym imieniu i w sposób ciągły oraz przyjęta w tej materii doktryna, w której wskazuje się, że pod zwrotem "grunty zajęte na prowadzenie

działalności gospodarczej" należy rozumieć objęcie gruntów w posiadanie, celem prowadzenia na nich działalności gospodarczej i na których w rzeczywistości wykonywane są czynności składające się na prowadzenie działalności gospodarczej. Łącząc ze sobą powyższe z zakazami obowiązującymi w rezerwacie przyrody, można przyjąć, że nie ma w nim gruntów użytkowanych gospodarczo. Ustawodawca, w celu doprowadzenia do realizacji strategii służącej utworzeniu i istnieniu rezerwatu, określił w stosunku do tej formy ochrony przyrody szczegółowy katalog zakazów, które winne być przestrzegane na jej terenie, wykluczając tym możliwość jego gospodarczego wykorzystania. W przypadku zlokalizowania działki na obszarze chronionym ustawowo, w tym konkretnym przypadku obszarze rezerwatu przyrody, granice ustawowego korzystania przez właściciela z jego nieruchomości wyznaczone są bowiem art. 15 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody. Przy tak ustalonym stanie prawnym, wskazanie w planie ochrony rezerwatu przyrody obszarów ochrony krajobrazowej, a co za tym idzie, dopuszczenie do użytkowania gospodarczego jego terenów, mogłoby mieć miejsce wyłącznie w stosunku do obszarów, dla których wprowadzono już wcześniej derogacje znoszące w nim ograniczenia w tym zakresie. Innymi słowy, działalność gospodarcza dokonywana na obszarze objętym zakazami mogłaby znaleźć się w planie ochrony, jeżeli byłaby kontynuacją dotychczasowego sposobu gospodarczego wykorzystania tego terenu, mające swoje prawne umocowanie w decyzji administracyjnej znoszącej obowiązywanie tych zakazów. Z ustaleń dokonanych w ramach sporządzania planu ochrony wynika, że w rezerwacie znajdują się wyłącznie grunty leśne, w stosunku do których nie były wydawane zezwolenia na gospodarcze ich wykorzystywanie. Można zatem przyjąć, że teren ten, z chwilą objęcia go ochroną w formie rezerwatu przyrody, zmienił w sposób naturalny swoje przeznaczenie z działki użytkowanej gospodarczo na działkę, na której przyroda winna samoistnie się odradzać. Można z tego wywieść, że dopuszczenie w chwili obecnej użytkowania gospodarczego gruntów na tym terenie nie będzie wynikać z jego obecnego gospodarczego wykorzystywania i wpłynie na zmianę cech charakterystycznych na tym obszarze. Wyznaczenie w planie ochrony rezerwatu obszarów ochrony krajobrazowej będzie zatem stało w sprzeczności ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem prawa, zgodnie z którym, stosownie do zapisu art. 13 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody, przyjętym założeniem dla działki zlokalizowanej w rezerwacie przyrody i nieużytkowanej gospodarczo, jest ochrona przyrody i zapewnienie nienaruszalności całego obszaru rezerwatu, jako spójnego ekosystemu. Przy takim stanie faktycznym i prawnym, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie odstąpił od wyznaczania w planie ochrony obszarów ochrony krajobrazowej. Mając na uwadze dbałość o zachowanie celu ochrony rezerwatu przyrody we właściwym stanie uznano, że użytkowanie znajdujących się w rezerwacie gruntów może mieć miejsce w zakresie związanym z prowadzoną w nim ochroną przyrody. Można w tym miejscu wskazać dodatkowo, że jednym ze zdiagnozowanych zagrożeń dla rezerwatu jest antropopresja. Przy sporządzaniu planu ochrony nie uwzględniono, jako właściwych dla ochrony rezerwatu przyrody i dających podstawę do wprowadzenia w nim ochrony krajobrazowej, naruszeń prawa do jakich dochodzi na jego obszarze, np.: wprowadzanie psów czy też poruszanie się poza wyznaczonymi szlakami. W żadnej mierze nikt nie powinien bowiem podejmować czynności prowadzących do naruszenia obowiązującego dla tej formy ochrony przyrody prawa, gdyż stoi to w sprzeczności z celami, dla których jest ona powoływana do życia. Utworzenie rezerwatu przyrody, w rozumieniu przepisu art. 7 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody, jest celem publicznym i jako dobro społeczne, podlega szczególnemu reżimowi prawnemu, a co za tym idzie, naruszenie zakazów w nim obowiązujących stanowi wystąpienie przeciwko dobru chronionemu. Przyzwalanie na naruszanie podstawowych zasad obowiązujących w rezerwatach przyrody, z czasem stałoby się powszechnie akceptowanymi standardami, czyniąc tym obowiązujące prawo nieskutecznym. Mając na względzie powyższe oraz przyjętą w prawodawstwie zasadę *ex iniuria non oritur ius* stanowiącą, że z bezprawia nie rodzi się prawo, samowolne użytkowanie gruntów w rezerwacie nie powinno stanowić podstawy sporządzania aktu prawa miejscowego, jakim jest plan ochrony rezerwatu przyrody. Tego rodzaju działania jako stojące w sprzeczności z obowiązującym prawem i szkodzące ochronie przyrody, winny być wyeliminowane z krajobrazu rezerwatu, a instrumentem służącym osiągnięciu tego celu jest plan ochrony.

W rezerwacie nie wskazuje się obszarów i miejsc udostępnianych dla celów edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych i sportowych, o których mowa w art. 20 ust. 3 pkt 5 ustawy o ochronie przyrody.

W rezerwacie nie wskazuje się obszarów i miejsc udostępnianych dla amatorskiego połowu ryb i rybactwa, o których mowa w art. 20 ust. 3 pkt 5 ustawy o ochronie przyrody.

W zarządzeniu nie wskazano obszarów ani miejsc udostępnianych dla badań naukowych. Mając na uwadze dbałość o zachowanie celu ochrony rezerwatu przyrody we właściwym stanie, udostępnianie rezerwatu w celu prowadzenia badań naukowych może nastąpić po uzyskaniu zezwolenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie na podstawie art. 15 ust. 1 pkt 24 i ust. 5 ustawy o ochronie przyrody. Uzyskanie indywidualnej zgody na prowadzenie tego typu czynności gwarantuje z jednej strony nadzór nad ich rodzajem i metodyką zabezpieczając z drugiej strony rezerwat przed negatywnym oddziaływaniem realizowanych prac, czy też przed wykonywaniem prac badawczych, których tematyka nie wymaga ingerencji w ekosystem rezerwatu. Szeroki zakres i tematyka badań naukowych sprawia, że pełną kontrolę nad ich wpływem na rezerwat można zachować tylko poprzez rozpatrzenie indywidualnego wniosku. Nie występuje natomiast możliwość precyzyjnego zdefiniowania w planie ochrony dla wszystkich rodzajów badań jednego sposobu postępowania, który minimalizowałby ich negatywny wpływ na rezerwat.

Nie udostępnia się rezerwatu planem ochrony poprzez wyznaczenie w nim szlaków przeznaczonych do ruchu pieszego, rowerowego czy też jazdy konnej wierzchem. Zgodnie ze stanowiskiem Ministra Środowiska wyrażonym w ramach kontroli nadzorczej zarządzeń Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie pismem z dnia 4 sierpnia 2015 r. znak: DP-074-10/305/9/15/JJ tego typu obiekty wyznacza się odrębnym aktem prawnym, co wynika z braku unormowań prawnych umożliwiających wprowadzenie odstępstwa od zakazów określonych w art. 15 ust. 1 pkt 15 ustawy o ochronie przyrody w planie ochrony rezerwatu przyrody. Szlaki takie mogą być wyznaczone zgodnie z przywołanym wyżej stanowiskiem Ministra wyłącznie w formie zarządzenia wewnętrznego regionalnego dyrektora ochrony środowiska. Analogicznie kwestia wskazania drogi dopuszczonej do ruchu pojazdów w rezerwacie nie może zostać uregulowana zapisami planu ochrony, a zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 18 ustawy o ochronie przyrody poprzez stosowne zarządzenie wewnętrzne. Z tego względu po wejściu w życie niniejszego planu ochrony nadal obowiązywać będą zarządzenie nr 19 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 24 września 2013 r. w sprawie wyznaczenia szlaku na terenie rezerwatu przyrody „Jadwisin” oraz zarządzenie nr 18 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 24 września 2013 r. w sprawie drogi dopuszczonej do ruchu pojazdów na terenie rezerwatu przyrody „Jadwisin”. Zmiany przebiegu szlaków udostępnionych do ruchu, wnioskowane przez zarządcę terenu rezerwatu, zostaną mając powyższe na uwadze przeprowadzone poprzez wydanie nowych, odrębnych od niniejszego planu ochrony, zarządzeń Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie niezwłocznie po dokonaniu stosownych ustaleń w tej kwestii. Ustalenia te dotyczą przede wszystkim wpływu planowanej zmiany udostępnienia na środowisko przyrodnicze rezerwatu, w tym zakresu prac niezbędnych do przygotowania do ruchu nowych szlaków pod kątem bezpieczeństwa jego użytkowników. Ocena stanu istniejącego w obrębie planowanych do udostępnienia szlaków została przeprowadzona podczas wizji terenowej w obecności zarządcy terenu rezerwatu w dniu 5 września 2023 r., w związku z czym przewiduje się zakończenie tej procedury w okresie kilku miesięcy od ustanowienia niniejszego planu ochrony.

W kwestii zdefiniowanych planem ochrony ustaleń do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wskazuje się co następuje. Wzrost presji antropogenicznej, przekładający się na zagospodarowanie przestrzenne służące obsłudze różnych jego funkcji, sprawia, że stale zmniejszają się zasoby przestrzeni wolnej od przekształceń z nią związanych. Rosnąca ekspansja na użytkowanie coraz to większych obszarów, doprowadza do powstawania konfliktów na linii środowisko przyrodnicze i zagospodarowanie przestrzenne. Stają się one tym bardziej niebezpieczne, gdy zaczyna wykorzystywać się najatrakcyjniejsze, stosunkowo dobrze zachowane i mało przekształcone antropogenicznie zasoby przyrodnicze. Przeprowadzona na potrzeby niniejszego planu ochrony ocena stanu zagospodarowania przestrzennego, uwzględniająca w szczególności zewnętrzne uwarunkowania, wynikające z potrzeb ochrony przyrody rezerwatu, wykazała możliwość powstania zagrożeń zewnętrznych dla właściwego funkcjonowania jego celu ochrony. Związane są one głównie ze zmianami antropogenicznymi w przestrzennym zagospodarowaniu obszaru otaczającego tę formę

ochrony przyrody. W celu zachowania ładu przestrzennego, w formie niestanowiącej zagrożenia dla rezerwatu, przepisami planu ochrony wprowadzono w życie ustalenia do dokumentów określających sposób zagospodarowania przestrzennego. Zgodnie bowiem z art. 20 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody, plan ochrony dla rezerwatu przyrody musi zawierać sposoby eliminacji lub minimalizacji zagrożeń dla przyrody, zdefiniowane jako ustalenia skierowane do studiów i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Przy formułowaniu niniejszym planem ochrony koncepcji przestrzennego zagospodarowania, kierowano się zasadą zachowania, dopuszczenia, zrównoważonego użytkowania terenów otaczających rezerwat, w zakresie pozwalającym utrzymać ochronę jego walorów przyrodniczych na dotychczasowym poziomie. Narzędzie to w głównej mierze ma nie dopuścić do powstania lub przynajmniej pozwoli ograniczyć skutki ewentualnej kolizji pomiędzy działalnością człowieka a wymogami stawianymi w stosunku do ochrony rezerwatowej. Sposób sformułowania przepisów ustawy o ochronie przyrody pozwala uznać plan ochrony, za jeden z głównych sposobów planowania przestrzennego, bilansujący realizację potrzeb o określonej funkcji z możliwością ich lokalizacji na przestrzeni otaczającej rezerwat. Zgodnie z przepisami art. 19 ust. 6 ustawy o ochronie przyrody, plan ochrony rezerwatu przyrody jest powszechnie obowiązującym aktem prawa miejscowego, a co za tym idzie, rangę tę mają określone nim ustalenia do aktów z zakresu planowania przestrzennego. Status prawa miejscowego oznacza, że przyjęte w tym zakresie rozstrzygnięcia obowiązują zarówno w stosunku do rezerwatu oraz wskazanych nimi obszarów otaczających tę formę ochrony przyrody, na których mają być wprowadzane plany miejscowe. Jeżeli chodzi o obszar leżący poza granicami rezerwatu, wskazać należy w tym miejscu dodatkowo, że elementy te w jego granicach są wiążące dla studiów i planów zagospodarowania przestrzennego niezależnie od tego, czy dla rezerwatu jest ustalona otulina czy też nie. Przemawia za tym sama konstrukcja przepisów ustawy o ochronie przyrody. Nie określa ona wprost zakresu przedmiotowego rozstrzygnięć, jakie mogą być wprowadzane planem ochrony rezerwatu, a co za tym idzie, jakie mogą być narzucane w stosunku do dokumentów planowania przestrzennego. Ustawodawca określił jedynie, w sposób dość ogólny przepisem art. 20 ust. 3 pkt 7 ustawy o ochronie przyrody, że w akcie tym mają być zawarte ustalenia dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych. Za założeniami stawianymi dla zagospodarowania przestrzennego, sprawiającymi, że z istoty swej stanowi ono narzędzie antropogenicznego przekształcenia terenu, można przyjąć, iż prawodawca przyznał regionalnym dyrektorom ochrony środowiska bardzo szeroki zakres oddziaływania na planowanie przestrzenne. Z postawionych przez przepisy art. 3, 7, 13, 15 czy też 18 ustawy o ochronie przyrody rygorów można również wywieść, że prowadzenie ochrony w rezerwach przyrody obejmuje również kształtowanie ładu przestrzennego terenów go otaczających, bez ochrony których nie mógłby on funkcjonować jako forma ochrony przyrody. Również stosunkowo szeroki zakres przedmiotowy w zakresie ustaleń planu ochrony, jakie mogą być narzucane zagospodarowaniu przestrzennemu, został przyznany aktem wykonawczy do ustawy o ochronie przyrody, jakim jest rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody (Dz. U. 94 poz. 794). W niniejszym planie ochrony ustalenia do studium i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego umieszczone zostały w oddzielnym paragrafie, a dla dodatkowego ich ucytelnienia zasięg nimi objęty został zobrazowany na załączniku graficznym. Wprowadzenie tego przepisu, w szczególności, że rezerwat posiada otulinę, oznacza, że nie może być on pominięty przy sporządzaniu dokumentów z zakresu planowania przestrzennego. Stosownie bowiem do treści art. 73 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2022 r. poz. 2556, z późn. zm.) w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego uwzględnia się ograniczenia wynikające z ustanowienia rezerwatów przyrody. W planowaniu przestrzennym już na etapie sporządzania i uchwalania studium, zgodnie z dyspozycją art. 10 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2023 r. poz. 1082) zwanej dalej "ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym", uwzględnia się uwarunkowania wynikające m.in. z wymogów ochrony środowiska i przyrody. Poprzez związanie postanowieniami studium, o którym mowa w art. 9 ust. 4 tej ustawy, uwarunkowania te są aktualne również na etapie uchwalania planu miejscowego. Podkreślenia w tym miejscu wymaga również, że przyjęta przepisem art. 5 pkt 14 ustawy o ochronie przyrody definicja otuliny obejmuje zagrożenia zewnętrzne wynikające z działalności człowieka w znacznie szerszym

zakresie niż ustalenia planu ochrony zdefiniowane art. 20 ust. 3 pkt 7 tej ustawy. Otulina jest strefą ochronną graniczącą z formą ochrony przyrody i wyznaczoną indywidualnie dla formy ochrony przyrody w celu zabezpieczenia przed zagrożeniami zewnętrznymi wynikającymi z szeroko rozumianej działalności człowieka. Inaczej rzecz ujmując, otulina odnosi się zarówno do zagospodarowania wprowadzanego miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego jak i do działalności realizowanej przy braku dokumentów planistycznych. Może o tym świadczyć również powiązany z art. 13 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody przepis art. 53 ust. 4 pkt 8 i art. 64 ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, nakazujący uzgadnianie z regionalnymi dyrektorami ochrony środowiska projektów decyzji ustalających sposób zagospodarowania terenu na obszarze otulin rezerwatów przyrody. Wobec tego uznać należy, że wymogi stawiane planem ochrony rezerwatu przyrody są wymogami, bez których nie może być wprowadzony w życie dokument z zakresu planowania przestrzennego. Konstrukcja obowiązującego prawa sprawia, że unormowania planu ochrony rezerwatu przyrody uzyskują pierwszeństwo przed normami wynikającymi z uchwały w sprawie zagospodarowania przestrzennego, w tym sensie, że plan ochrony może modyfikować reżim prawny w tym zakresie. Zawarte w planie ochrony ustalenia do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz planów zagospodarowania przestrzennego, adresowane są do organów uchwalających studia oraz plany i jako źródło prawa powszechnie obowiązującego wywierają dla tych organów bezpośrednie skutki prawne. Z tego względu, ustalenia te powinny być uwzględnione przy sporządzaniu aktów planistycznych i mają dla nich wiążący charakter. Skoro bowiem plan ochrony zawiera ustalenia dla innych planów, to po prostu oznacza to, że wskazuje wiążące dyrektywy, które te inne plany powinny respektować. W tym sensie, że w tych innych planach należy uwzględnić to, co zawarto w planie ochrony. Zastosowane przez ustawodawcę słowo "ustalenia" w języku polskim ma jasną treść: "ustalić" to szczegółowo coś określić, rozstrzygnąć, zdecydować, zaś ustalenia to decyzje, wskazówki, dyrektywy, wytyczne. Za swojego rodzaju część wspólną otuliny rezerwatu i ustaleń do planowania przestrzennego można uznać art. 13 ust. 3a ustawy o ochronie przyrody, nakazujący uzgadnianie z regionalnymi dyrektorami ochrony środowiska projektów studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w części dotyczącej rezerwatu przyrody i jego otuliny. Mając na względzie przedstawiony powyżej stan faktyczny i prawny wprowadzono planem ochrony ustalenia do dokumentów planowania przestrzennego odnoszące się do rezerwatu i jego otuliny. Mają być one planem zagospodarowania przestrzennego obszaru cennego przyrodniczo. Strukturalny ich charakter, wskazujący pożądaną kształt funkcji i sposobu zagospodarowania objętego nim obszaru, ma za zadanie pogodzenie dwóch przeciwstawnych potrzeb, tj. wynikających z antropogenicznego zagospodarowania terenu oraz ochrony przyrody. Jako instrument określający zasady racjonalnego zagospodarowania terenu bez szkody dla celu ochrony rezerwatu, stanowi swoistą ochronę dla rezerwatu. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie definiując ustalenia w zakresie planowania przestrzennego uwzględnił obowiązujące dla przedmiotowego terenu miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, wprowadzone w życie uchwałą Nr 410/XLVI/2014 Rady Miejskiej w Serocku z dnia 27 stycznia 2014 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Serock-obszar D, powiat legionowski, woj. mazowieckie (Dz. Urz. Woj. Maz. poz. 3027, z późn. zm.) oraz uchwałą Nr 342/XXXVII/2013 Rady Miejskiej w Serocku z dnia 3 czerwca 2013 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Serock- sekcja F1 obręb Jadwisin (Dz. Urz. Woj. Maz. poz. 7420, z późn. zm.). Ustalenie planem ochrony przepisu odmiennego od przepisu ustalonego planem zagospodarowania przestrzennego, byłoby wprowadzeniem do obrotu prawnego dwóch powszechnie obowiązujących aktów prawa miejscowego, odmiennie rozstrzygających tę samą kwestię. Dopuszczenie do powstania tego typu sytuacji godziłoby w podstawowe zasady porządku prawnego, gdyż w obrocie prawnym nie mogą funkcjonować dwa wzajemnie się wykluczające się akty prawne. Można w tym miejscu wskazać dodatkowo, za przyjętą linię orzecznictwa, że wprowadzenie w tej samej kwestii dwóch różniących się przepisów prowadziłoby do dowolności, dużej swobody ich interpretacji, a brak jednolitego zdefiniowania, a przez to, rozumienia przepisu, sprawiłoby, że zastosowanie jednej z możliwych interpretacji niejednoznacznych przepisów nie można byłoby uznać za rażące naruszenie prawa drugiego z tych przepisów. Ponadto, przy ustanawianiu planu ochrony muszą być brane pod uwagę akty prawne z zakresu planowania przestrzennego, jeżeli kwestia w nim przesądzona będzie miała znaczenie dla kwestii rozstrzygniętych tymi aktami. Zasadę mocy wiążącej planu ochrony

rezerwatu przyrody i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, jako elementów chroniących wprowadzone nimi zasady porządku prawnego, można wywieść z przepisów art. 20 ustawy o ochronie przyrody. Ustęp 3 pkt 7 tego artykułu stanowi, że plan ochrony rezerwatu przyrody zawiera ustalenia do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Ustawodawca poprzez taką konstrukcję prawa wyraźnie rozgraniczył kompetencje regionalnych dyrektorów ochrony środowiska w zakresie ingerencji w ustalone przez gminy planowanie przestrzenne. Przede wszystkim bowiem, zapisy ustawy o ochronie przyrody stanowią jedynie, że plan ochrony rezerwatu przyrody wprowadza w życie wskazania dla mających powstać w przyszłości studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin czy też miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Zapisy planu ochrony rezerwatu przyrody, nie mogą zatem wywierać bezpośredniego wpływu na obowiązujące już plany zagospodarowania przestrzennego, a co za tym idzie, ich zapisy winny stać ze sobą w zgodzie.

Teren dzisiejszego rezerwatu funkcjonuje w obrocie prawnym jako forma ochrony przyrody od 1959 r., w którym to Minister Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego zarządzeniem z dnia 28 stycznia 1959 r. (M.P. poz. 105) powołał ten obszar do życia. W późniejszym okresie zarządzenie Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 14 czerwca 1996 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M.P. poz. 401) zastąpiło ten akt prawny. Obecnie status prawny rezerwatu i jego otuliny został określony zarządzeniem nr 15 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 19 lipca 2011 r. w sprawie rezerwatu przyrody Jadwisin (Dz. Urz. Woj. Maz. Nr 138, poz. 4430).

O szczególnych walorach przyrodniczych rezerwatu świadczą dobrze zachowane ekosystemy żyznych lasów liściastych z dużym udziałem starych dębów porastające interesującą pod względem rzeźby terenu krawędź i skarpe doliny Narwi. Występujące w rezerwacie leśne zbiorowiska roślinne grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny oraz łęgowe lasy wiązowo-jesionowe, będące jednocześnie siedliskami przyrodniczymi, wpisują się w cel ochrony rezerwatu jakim jest zachowanie drzewostanów o charakterze zbliżonym do naturalnego, odznaczających się różnorodnością zbiorowisk roślinnych. Istotnym walorem tego miejsca jest również bogato urzeźbiona skarpa doliny Narwi. To rzeźba terenu, w tym zmienne warunki wysokościowe, glebowe, wilgotnościowe i świetlne warunkują zróżnicowanie roślinności. Stanowi ona główny czynnik determinujący wyjątkowe pod względem wizualnym i krajobrazowym układy przestrzenne drzewostanów rezerwatu. Nawet w przypadku rozpadu tego ostatniego w wyniku starzenia się drzew lub jako następstwo zdarzeń katastroficznych (gradacja owadów, huragany, itp.) to rzeźba terenu i powiązane z nią czynniki abiotyczne zapewnią ciągłość wartości przyrodniczych rezerwatu.

W zbiorowiskach leśnych rezerwatu zachodzi naturalny proces regeneracji jaki można zaobserwować w rezerwatach ścisłych. W runie licznie występują siewki drzew lasotwórczych charakterystycznych, zwłaszcza dla lasów grądowych. Należą do nich: grab, lipa drobnolistna, klony – zwyczajny i jawor. Wymienione gatunki w odniesieniu do całej powierzchni siedliska znajdują się, również w innych warstwach lasu. Słabo natomiast odnawia się dąb. Badania naukowe prowadzone w grądach dowodzą, że procesem naturalnego odnowienia (regeneracji lasu) czasami trwającym dziesiątki lat, jest tzw. faza graba lub klonów, która hamuje m.in. rozwój dębu. W perspektywie 20 lat obowiązywania planu ochrony w kontekście przyrodniczym nie istnieje potrzeba sztucznego odnawiania drzewostanu na terenie rezerwatu przyrody. Wiek jaki osiągnęły tworzące trzon drzewostanów pomnikowe dęby nie jest krytycznym dla tego gatunku. Na dzień dzisiejszy gatunek nie ustępuje i nie zidentyfikowano sytuacji wskazujących, aby miało to nastąpić w ciągu 20 lat obowiązywania planu ochrony. Również, nie należy się spodziewać, że w ciągu tego czasu nastąpi całkowity rozpad drzewostanów porastających rezerwat. W polskich lasach mamy bardzo rzadko do czynienia ze starzejącym się drzewostanem, w którym jest szansa na wystąpienie w perspektywie 20 lat wszystkich stadiów rozkładu martwego drewna, jak również odpowiedniej jego ilości w przeliczeniu na 1 ha lasu. Przeciwnie jest z procesami regeneracji, które można zaobserwować w większości lasów. Dlatego tak dużą wagę mają naturalne procesy, jak starzenie się i różnicowanie przestrzenne drzewostanu aż po jego rozpad. Fluktuacje w składzie gatunkowym i liczebności zwłaszcza gatunków związanych ekologicznie z martwym drewnem we wszystkich fazach rozkładu kłody stojącej i leżącej

oraz regeneracja roślinności na drodze spontanicznej sukcesji wtórnej, to bez wątpienia najważniejszy cel w ochronie łąk i łąk w rezerwacie. Poza stosunkowo niewielkim udziałem gatunków obcych w runie zbiorowisk leśnych nie zaobserwowano większych zagrożeń ani przejawów ich degeneracji.

Na terenie rezerwatu obserwuje się wyraźną regresję zbiorowisk okrajkowych. Proces ten jest wynikiem sukcesji oraz ekspansji klonu zwyczajnego, jawora i robinii akacjowej, stanowiących konkurencję dla gatunków ciepłolubnych. Tymczasem zbiorowiska okrajkowe stanowią ważne siedliska oraz żerowiska dla lokalnej entomofauny. Ich utrata bez wątpienia wpłynie na spadek różnorodności gatunkowej wśród owadów. Również roślinność wodna i szuwarowa jest w zaniku ze względu na znaczne nagromadzenie materii organicznej w stawach (głównie liście drzew) powodujące zakwity wody i powstawanie warunków beztlenowych. Zmiany klimatu, spadek wód gruntowych, przedłużające się okresy susz sprawiają, że nawet najmniejsze zbiorniki retencjonujące wodę są niezwykle ważne ze względów przyrodniczych. Zbiorniki na terenie rezerwatu stanowią miejsce rozrodu płazów, ale obecnie ze względu na złe parametry wody, znaczne zacienienie nie warunkują prawidłowego rozwoju skrzeka i kijanek. Tracą one również znaczenie jako wodopoje dla ssaków i ptaków. Wzdłuż istniejących dróg, w wyniku zaprzestania pielęgnacji terenów otwartych, uruchomiony został proces sukcesji. Powstałe zbiorowisko klonów zacienia pojedyncze pnie okazałych kilkusetletnich dębów znacząco ograniczając siedlisko występowania pachnicy dębowej. W tym miejscu należy jednak podkreślić, że zjawisko zacieniania pni dębów występuje wyłącznie punktowo, w związku z czym ewentualne zabiegi ochronne przewidziane w planie ochrony dotyczyć mogą jedynie indywidualnie wybranych stanowisk pachnicy dębowej w obrębie pojedynczych drzew.

Zaplanowane działania ochronne mają przeciwdziałać zdiagnozowanym zagrożeniom. Usuwanie podszytu i podrostu wokół indywidualnie wybranych, starych dębów pozwoli z jednej strony zachować siedliska pachnicy dębowej, z drugiej zaś strony, stworzy dogodne warunki dla rozwoju gatunków ciepłolubnych. Przewidziane odmulanie zbiorników wodnych ma za zadanie przywrócić i utrzymać pełnią przez nie funkcję siedlisk płazów oraz wodopoju zwierząt. W ramach ochrony zachowawczej będą chronione naturalne procesy zachodzące w zbiorowiskach leśnych, takie jak: powolne starzenie się oraz różnicowanie przestrzenne pionowe i poziome drzewostanu; wzrost zapasu martwego drewna we wszystkich fazach rozkładu kłody stojącej i leżącej; wzrost liczby gatunków zwierząt, roślin i grzybów związanych z martwym drewnem; ogólny wzrost różnorodności biologicznej i mozaikowości leśnych mikrosiedlisk.

W projekcie planu ochrony uwzględniono, że rezerwat znajduje się w obrębie obiektu zabytkowego. Szczególny charakter krajobrazowy rezerwatu został ukształtowany przez czynniki historyczno-kulturowe oraz zachodzące w nim naturalne procesy. Wraz z posadowionym w otulinie rezerwatu zabytkowym pałacem wpisany jest on do rejestru zabytków. Przy czym sam rezerwat przyrody umieszczony jest w Gminnej Ewidencji Zabytków Nieruchomych Miasta i Gminy Serock i w wojewódzkiej ewidencji zabytków, natomiast znajdujący się w jego otulinie pałac poza gminną ewidencją został wpisany do rejestru zabytków pod numerem 1039/305 z 1961-12-20. Dodatkowo decyzją nr 101/2023 Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków znak: WRD.5140.1.28.2023.KLŻ z dnia 6 września 2023 r. wpisano do rejestru zabytków nieruchomości województwa mazowieckiego część parkową historycznego założenia parkowo-pałacowego w Jadwisinie, objętą ochroną w formie rezerwatu przyrody. Do dnia oznaczonego w dacie niniejszego zarządzenia nie nadano numeru rejestru zabytków dla tego obiektu. Tym niemniej, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie w planie ochrony uznał rezerwat przyrody i znajdujący się w jego otulinie pałac jako dwa elementy historycznie ze sobą powiązane. Ukształtowane założenie przetrwało do dnia dzisiejszego, nadając temu obszarowi wysoką rangę kulturową. Fakt współistnienia na jednym obszarze walorów przyrodniczych i kulturowych czyni rezerwat jednym z najważniejszych obiektów w regionie. Obszar będący przedmiotem niniejszego zarządzenia chroniony jest zatem przez dwie wzajemnie uzupełniające się formy ochrony, określone przepisami ustawy o ochronie przyrody i ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2022 r. poz. 840), zwanej dalej „ustawą o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami”. Ustawy te wzajemnie normują zagadnienia związane z ochroną przyrody i zabytków, tworząc ramy prawne dla systemu tej ochrony z poszanowaniem specyfiki poszczególnych regulacji sektorowych. Sposób sformułowania prawa w tym zakresie sprawia, że przepisy jednej ustawy należy interpretować i stosować

z uwzględnieniem rozwiązań drugiej ustawy, mając zawsze na względzie, że każda z nich posiada charakter przepisów szczególnych. Poszukując granicy między zakresem własności prawnej ochrony zabytków, a prawną ochroną przyrody w obowiązującym stanie prawnym, należałoby bliżej przyjrzeć się przedmiotowi tych regulacji. Najogólniej rzecz ujmując, ustawa o ochronie przyrody określa cele, zasady i formy ochrony przyrody polegające na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu o odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody. Przechodząc na płaszczyznę ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami należy zauważyć, że jej zakres przedmiotowy został wyznaczony definicją legalną zabytku, którym są nieruchomości lub rzecz ruchoma, ich części lub zespoły, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową. Zabytki stanowią dzieło człowieka, niezależnie od tego czy zostały one przez niego wykonane czy powstał skutek działania ukierunkowanych przez niego sił przyrody bądź są efektem współdziałania człowieka z naturą. Przepisy ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami stanowią regulację, która obliguje do sprawowania opieki nad zabytkami w sposób umożliwiający trwałe zachowanie substancji zabytku oraz jego zagospodarowanie i utrzymanie. Natomiast przepisy ustawy o ochronie przyrody stanowią regulację, która w znaczący sposób zawęża możliwość wprowadzania sposobu użytkowania znajdujących się w rezerwacie zabytków do formy niezagrażającej rezerwatowi rozumianemu jako obszar zachowany w stanie naturalnym lub mało zmienionym. Przepisem art. 2 ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami określa wzajemne relacje pomiędzy ochroną zabytków a aktami prawnymi regulującymi kwestię ochrony przyrody. Ustawodawca poprzez ten artykuł wskazał, że nie narusza ona przepisów Prawa ochrony środowiska i o ochronie przyrody. Ustalając wzajemne relacje między ustawą o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami a przepisami z zakresu ochrony przyrody, trzeba mieć na względzie, że ta pierwsza stanowi akt prawny o charakterze ogólnym *lex generalis*, przepisy odrębne będą zaś występowały w stosunku do tej ustawy, jako akty szczególne *lex specialis*, o ile ustawodawca nie zawarł w ich treści normatywnej innej reguły kolizyjnej. Ustawa o ochronie przyrody poprzez art. 15 ust. 1 określa przedmiot, zakres i formę stosowania ochrony w rezerwach przyrody stanowiąc tym przepis szczególny w stosunku do ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami nie narusza tego przepisu, zatem między nią a ustawą o ochronie przyrody zachodzi relacja współstosowania ustaw, w tym znaczeniu, że do obiektów zabytkowych na terenach objętych ochroną w formie rezerwatu przyrody stosuje się zarówno przepisy ustawy o ochronie przyrody jak i przepisy ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Przy tak ugruntowanym prawie, znajdujący się na terenie rezerwatu przyrody zabytek podlega ochronie w zakresie utrzymania jego stanu odpowiadającego na dzień utworzenia rezerwatu przyrody. Zgodnie bowiem z art. 3 pkt 14 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz korespondującym z nim art. 5 pkt 2f ustawy o ochronie przyrody, obszary objęte ochroną w formie zabytku i rezerwatu przyrody stanowią krajobraz kulturowy rozumiany jako postrzegana przez ludzi przestrzeń, zawierająca elementy przyrodnicze i wytwory cywilizacji, historycznie ukształtowana w wyniku działania czynników naturalnych i działalności człowieka. Ustawodawca ustanawiając w takiej formie część wspólną obu ustaw wskazał, że zachowanie utrwalonego obrazu rezerwatu i obiektu zabytkowego leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną przez ten obiekt wartość przyrodniczą i historyczną. W dniu uznania rezerwatu, jego teren nie był użytkowany jako park dworski i cechy charakterystyczne dla tego typu obiektów, jak osie widokowe czy też aleje spacerowe, zanikły w efekcie naturalnych procesów regeneracyjnych siedlisk łąkowych. Ukształtowane naturalnie cechy leśne obszaru z chwilą ustanowienia rezerwatu należą wspólnie ze znajdującym się w jego otulinie pałacem do objętej ochroną kompozycji krajobrazowej, z czasem wykształconej na tym terenie. Jej ochrona opiera się na istniejących dwóch dominantach, tj. naturalnych procesach regeneracyjnych siedlisk leśnych oraz obiektach budowlanych architektury pałacowej. Dynamika naturalnych procesów lasotwórczych zachodzących przed uznaniem rezerwatu i podtrzymanych po jego utworzeniu, przyczyniła się do zatracenia systemu zewnętrznych powiązań widokowo-kompozycyjnych pałacu. Istniejące w okresie powstania założenia pałacowego osie widokowe uległy wprawdzie zatarciu, jednak nie doprowadziło to do zubożenia walorów chronionego obiektu. Stan zachowania rezerwatu należy w znacznej mierze oceniać w pryzmacie celu, dla ochrony którego został on powołany do życia, wyznaczającego nieprzekraczalne granice możliwych do podjęcia działań. Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie

grądu na skarpie doliny Narwi, a co za tym idzie, ochronie podlegają zachodzące w nim naturalne procesy. Tak ustalony cel ochrony rezerwatu oraz duża dynamika naturalnych procesów lasotwórczych sprawiają, że odtworzenie parkowego charakteru rezerwatu, np.: osi widokowych, stoi w sprzeczności z wyznaczoną formą ochrony przyrody. Inaczej rzecz ujmując, przekształcenie dotychczasowej formy rezerwatu do formy parkowej wymaga wielkopowierzchniowego usunięcia drzew i krzewów, co może w konsekwencji doprowadzić do bezpowrotnej utraty jego wartości przyrodniczej, o której jest mowa w art. 13 ust 3 ustawy o ochronie przyrody. Dlatego konstruując plan ochrony należy wyraźnie odróżnić ochronę zabytkowej zieleni od swego rodzaju zabytków przyrody, jakimi są rezerwaty przyrody. W odróżnieniu od założeń parkowych, w rezerwatach przyrody, bez względu na cel ochrony, ogólna kompozycja czy też zamierzony układ przestrzenny nie jest najważniejszą chronioną w nim wartością. Z chwilą utworzenia rezerwatu, przyroda jest również chroniona jako element zabytku krajobrazowego. Rezerwat stanowi swojego rodzaju otulinę chroniąca obiekt zabytkowy przed szkodliwym oddziaływaniem czynników zewnętrznych. Z tych względów nie powinno się oddzielać wartości kulturowych od wartości przyrodniczych, a sposób użytkowania zabytków winien być dostosowany do charakteru środowiska przyrodniczego rezerwatu przyrody. Zachowanie dotychczasowej formy użytkowania rezerwatu w niczym nie zagraża zachowaniu znajdującego się w jego otulinie zabytkowego pałacu. Dlatego w planie ochrony nie przywidziano odtworzenia cech parkowych tego terenu, utraconych jeszcze przed ustanowieniem rezerwatu, jak np.: wycięcie drzew i krzewów z zarośniętych osi widokowych, gdyż tego rodzaju działania zagrażałyby jego celowi ochrony. Wskazać w tym miejscu należy, że w kwestii prowadzonej ochrony rezerwatowej nic nie zmienia wpisanie przez Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków rezerwatu do rejestru zabytków decyzją nr 101/2023 z dnia 06.09.2023 r. Decyzja ta została wydana w chwili jak teren ten podlegał już prawnej ochronie w formie lasu naturalnego, a więc organ ten uznał, że taka forma użytkowania nie zagraża wartościom historycznym tego miejsca i została przez niego zaakceptowana. Kluczowe jest bowiem w tej materii kryterium przeznaczenia terenu gdyż w jego ramach należy umieszczać kwestię związaną z wpisem rezerwatu przyrody do rejestru zabytków. Zasadniczą funkcją rezerwatu leśnego jest zachowanie naturalnych procesów w nim zachodzących. Wykonywana jest ona w ramach formy ochrony przyrody, której pojęcie zostało zdefiniowane w art. 13 ustawy o ochronie przyrody. Dla leśnych rezerwatów przyrody w kontekście ochrony zabytków znaczenie ma pojęcie obszaru zachowanego w stanie naturalnym lub mało zmienionym, które najogólniej rzecz ujmując oznacza działalność zmierzającą do zachowania struktury lasu ukształtowanej bez ingerencji człowieka. Kwestia ta została rozstrzygnięta przez ustawodawcę, który w przepisach z zakresu ochrony zabytków wskazał, że nie naruszają one innych przepisów, w tym o ochronie przyrody. Zasygnalizowano w ten sposób, że kwestie dotyczące zabytków można znaleźć również w innego rodzaju ustawach, wobec czego przepisy o ochronie zabytków powinny być interpretowane i stosowane z uwzględnieniem innych rozwiązań ustawowych, mających charakter przepisów szczególnych. W związku z powyższym ochrona zabytków winna być postrzegana jako *lex generalis* w takim znaczeniu, że normuje ona zbiorczo główny zrąb zagadnień związanych z ochroną zabytków i opieką nad zabytkami, tworząc ramy prawne dla krajowego systemu wspomnianej opieki i ochrony, ale przy poszanowaniu specyfiki poszczególnych regulacji sektorowych. W świetle wyraźnego brzmienia przepisów z tego zakresu niedopuszczalne jest zatem wprowadzenie ochrony zabytku prowadzącej do wypaczenia istoty czy wręcz podważenia zasadności istnienia instytucji lub konstrukcji normatywnych wprowadzonych znacznie wcześniej w stosunku do rezerwatu przyrody przepisami ustawy o ochronie przyrody. Powyższe potwierdzone zostało w przywołanej wyżej decyzji z dnia 6.09.2023 r. Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, który wskazał, że wpisanie obszaru rezerwatu przyrody Jadwisin do rejestru zabytków nie stoi w sprzeczności z funkcjonowaniem tego terenu jako obszaru rezerwatu. Tym samym mając na uwadze wyżej przywołane uwarunkowania prawne i faktyczne uznać należy, że Mazowiecki Wojewódzki Konserwator Zabytków akceptuje aktualne unormowania dotyczące przedmiotowego terenu, a które obowiązują w stosunku do rezerwatu zgodnie z przepisami ustawy o ochronie przyrody

Podczas opracowywania projektu planu ochrony przeanalizowano sporządzoną przez obecnego właściciela rezerwatu inwentaryzację tego obszaru w tym m.in. opracowanie pn.: „*Wytyczne do ochrony wartości kulturowych historycznego parku Jadwisin na potrzeby planu ochrony rezerwatowej rezerwatu przyrody Jadwisin*” i uznano za zasadne przeniesienie z tych opracowań do

planu ochrony te koncepcje, które nie stoją w sprzeczności z prowadzoną tu ochroną przyrody. Zaadaptowano jako działania ochronne przywrócenie dawnych zbiorników wodnych oraz przerzedzenie podszytów wzdłuż istniejących dróg w miejscach gdzie zachowały się stanowiska gatunków ciepłolubnych. Niemniej jednak wskazać należy, że w przywołanym powyżej opracowaniu, jego autorzy wskazują na priorytety ochrony wartości kulturowych i działań rewitalizacyjnych, obejmujące:

- wyeksponowanie dominanty historycznej – pałacu z jego najbliższym otoczeniem, poprzez rewitalizację otoczenia pałacu tj. odsłonięcie widoków na pałac od strony parku;
- odtworzenie głównych struktur kompozycji przestrzennej (odtworzenie osi widokowych głównej i ukośnej z widokiem na pałac oraz odtworzenie licznych, niewielkich wnętrz parkowych towarzyszących drogom;
- przywrócenie drożności i odtworzenie zatartych odcinków dróg parkowych wraz ze strefami wolnymi od podrostu samosiewów w bezpośrednim sąsiedztwie;
- sukcesywne działania przywracające luźne drzewostany parkowe z eksponowaniem drzew okazowych i perspektywicznie stworzenie możliwości przywrócenie zwierzyńca w centralnej części parku;
- odtworzenie zewnętrznych powiązań widokowych z rejonu wysokiego brzegu doliny Narwi;
- odtworzenie wewnętrznych powiązań widokowych w rejonach wąwozów północnego i południowego;
- umożliwienie pełnego funkcjonowania całego obiektu jako: centrum historyczne, przyrodnicze, konferencyjno-hotelowe, ośrodek sportów wodnych i gastronomiczna obsługa imprez okolicznościowych w oparciu o zasób historyczny, przyrodniczy, budynki oraz infrastrukturę wewnątrz i na zewnątrz obiektu.

W docelowym programie użytkowym przygotowanym na zlecenie obecnego właściciela rezerwatu wskazano na współczesny profil użytkowania parku, który należy *bezwzględnie* oprzeć na dawnej kompozycji parku. Podkreślenia wymaga, iż mimo powyższych założeń, zgodnie z opracowaniem pn.: „Wytyczne do ochrony wartości kulturowych historycznego parku Jadwisin na potrzeby planu ochrony rezerwatowej rezerwatu przyrody Jadwisin” (str. 6) *obecnie ochrona konserwatorska może być prowadzona na powierzchni ok. 6 ha. (...) Na pozostałym obszarze ok. 93,4 ha parku podjęcie prac rewitalizacyjnych jest aktualnie niemożliwe ze względu na uregulowania prawne wynikające z ochrony przyrodniczej, objęcia parku ochroną rezerwatową.* Na uwagę zasługuje również fakt, iż zgodnie z ww. opracowaniem jego autorzy wskazują na bardzo zły lub zły stan zachowania dawnych ciągów komunikacyjnych, przedstawiając m.in. informacje w brzmieniu: *w wielu miejscach droga zablokowana przez wywroty, poprzerażana samosiewami na większości swojej długości; miejscami czytelność drogi zanika do ledwie widocznych terenowych śladów, historyczny odc. drogi przestał funkcjonować i utracił drożność, stan zachowania widoków bardzo zły, w stanie pełnego ulistnienia drzew widoki ledwo czytelne; ścieżki parkowe prowadzące do punktów widokowych ledwo czytelne.*

Podkreślenia również wymaga, że zapisy planu ochrony nie stoją w sprzeczności z ochroną wartości historyczno-kulturowych pałacu. W tym celu plan ochrony przewiduje możliwość utrzymania aktualnego sposobu udostępnienia rezerwatu poprzez drogę dopuszczoną do ruchu pojazdów oraz w formie szlaku dostępnego do ruchu pieszego, a jednocześnie umożliwi rozszerzenie sieci dróg dostępnych do ruchu w rezerwacie, po uprzedniej ocenie wpływu ich udostępnienia na wartości przyrodnicze tego terenu. Poza tym za zasadne uznano przeniesienie z ww. opracowania do planu ochrony te koncepcje, które nie stoją w sprzeczności z prowadzoną tu ochroną przyrody. Zaadaptowano jako działania ochronne przywrócenie dawnych zbiorników wodnych oraz przerzedzenie podszytów wzdłuż istniejących dróg w miejscach gdzie zachowały się stanowiska gatunków ciepłolubnych. Zdaniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie, stopniowe przerzedzanie zwarcia podszytu rosnącego wzdłuż dróg z jednej strony poprawi warunki świetne dla występujących na tym obszarze gatunków ciepłolubnych. Z drugiej zaś strony,

nieingerowanie w dalszą część drzewostanów i pozostawienie w nich gęstego zwarcia podszytów, zabezpieczy siedliska rezerwatu przed wnikaniem gatunków obcych, takich jak np.: robinia akacjowa czy też niecierpek. Do przyjęcia takiej koncepcji ochrony skłaniają dobrze wykształcone w tym obiekcie siedliska grądowe, w których naturalnie zachodzące procesy regeneracyjne oraz duże zwarcie porastających je drzewostanów, nie dopuszczają do zniekształcenia chronionego obiektu, do jakiego mogłoby dojść w efekcie wnikania niepożądanych w jego ekosystemach roślin inwazyjnych gatunków obcych. W ten sposób zostanie zapewniona swojego rodzaju równowaga pomiędzy ochroną naturalnych cech siedlisk grądowych stanowiących trzon rezerwatu przyrody a zachowanymi stanowiskami gatunków ciepłolubnych będących pozostałością po dawnym założeniu pałacowym.

Wyjaśnienia wymaga użyte zarówno w dokumentacji sporządzonej na rzecz ustanowienia niniejszego planu ochrony, jak również w samym uzasadnieniu pojęcie dróg, które jak wynika z wyjaśnień autorów ww. dokumentacji przekazanych pismem z dnia 13 września 2023 r. dotyczy wyłącznie dróg udostępnionych zarządzeniem RDOŚ w Warszawie do ruchu, tzw. drogą poprzeczną oraz w części drogą obwodnicą zlokalizowaną w południo-wschodniej części rezerwatu, częściowo o nawierzchni bitumicznej. Większość z widocznego na mapach systemu dróg i alei parkowych jest dziś słabo czytelna lub nieczytelna. W takich miejscach bezzasadna pod względem przyrodniczym byłaby wycinka drzew. W przywołanym wyżej piśmie sprostowane zostały również informacje zawarte w dokumentacji, odnoszące się do wieku drzewostanów porastających dawne osi widokowe zlokalizowane w części parkowej dawnego założenia parkowo-pałacowego Jadwisin. Wiek drzew jakie tam rosną błędnie bowiem został w dokumentacji określony na 20 lat, tymczasem informacja ta dotyczy wyłącznie obszarów wzdłuż dróg oraz skarpy krawędziowej doliny Narwi i wyłącznie w tych lokalizacjach należy uznać ich obecność jako niepożądaną, z uwagi na planowane działania ochronny czynnej tj. tworzenie potencjalnych siedlisk dla pachnicy dębowej. Odnosząc się natomiast do planowanych w rezerwacie działań ochronnych, autorzy dokumentacji wskazali, iż obecność zbiorowisk zastępczych klonu zwyczajnego i jawora *Acer platanoides-Acer pseudoplatanus* nie stanowi zagrożenia dla różnorodności gatunkowej rezerwatu. Są one jednym z etapów naturalnej regeneracji roślinności grądowej. W dokumentacji, wzdłuż dróg i skarpy krawędziowej doliny Narwi, zaproponowano punktowe odslanianie pni starych drzew (na mapie działań oznaczone poligonem) w celu stworzenia potencjalnych siedlisk dla pachnicy dębowej. Część dawnych dróg parkowych (poza: drogami udostępnionymi zarządzeniem RDOŚ w Warszawie do ruchu, tzw. drogą poprzeczną oraz w części drogą obwodnicą zlokalizowaną w południo-wschodniej części rezerwatu, częściowo o nawierzchni bitumicznej), widocznych na mapach założeń parkowych jest dziś słabo czytelna lub nieczytelna. Zbyt duże odslonięcie powierzchni spowoduje ekspansję gatunków niepożądanych (niecierpek drobnokwiatowy). Z tego względu doświetlanie pni drzew powinno być realizowane punktowo i połączone z wprowadzeniem gatunków konkurencyjnych, o których mowa w pkt. 3 oraz działaniami uzupełniającymi w postaci koszenia. W tym zakresie nadmienić także należy, iż udostępnienie rezerwatu winno być ograniczone do najbardziej czytelnych obszarów dawnych ciągów komunikacyjnych.

W ramach przeprowadzonych konsultacji społecznych, celem zapewnienia możliwości udziału społeczeństwa na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2023 r. poz. 1094, z późn. zm., zwanej dalej „ustawą ooś”), Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie podał w dniu 18 maja 2021 r. do publicznej wiadomości informację o przystąpieniu do sporządzania projektu planu ochrony i o wyłożeniu w siedzibie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie założeń do sporządzanej dokumentacji poprzez:

- 1) wywieszenie obwieszczenia w siedzibie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie i na stronach internetowych Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie;
- 2) wywieszenie obwieszczenia w siedzibie Urzędu Miasta i Gminy Serock;
- 3) opublikowanie obwieszczenia na łamach lokalnej gazety.

W ramach przeprowadzonego postępowania z udziałem społeczeństwa, w wyznaczonym 21 dniowym terminie na zapoznanie się z dokumentacją i wniesienie do niej uwag i wniosków, do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie nie wniesiono uwag i wniosków.

W ramach przeprowadzonych konsultacji społecznych, celem zapewnienia możliwości udziału społeczeństwa na zasadach i w trybie określonym w ustawie ooś, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie podał w dniu 5 września 2022 r. do publicznej wiadomości informację o wyłożeniu w siedzibie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie projektu planu ochrony poprzez:

- 1) wywieszenie obwieszczenia w siedzibie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie i na stronach internetowych Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie;
- 2) wywieszenie obwieszczenia w siedzibie Urzędu Miasta i Gminy Serock;
- 3) opublikowanie obwieszczenia na łamach lokalnej gazety.

W ramach przeprowadzonego postępowania z udziałem społeczeństwa, w wyznaczonym 21 dniowym terminie na zapoznanie się z dokumentacją i wniesienie do niej uwag i wniosków, do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie nie wniesiono uwag i wniosków.

Po wyznaczonym 21 dniowym terminie w dniu 4 października oraz 23 listopada 2022 r. uwagi wniosł Ogród, Park, Krajobraz Jakub Zemła, Tomasz Zwiech.

„Działamy z pełnomocnictwa Właściciela terenu historycznego założenia pałacowo-parkowego Jadwisin/rezerwatu przyrody Jadwisin, Pana Antoniego Borzewskiego. W nawiązaniu do otrzymanego pisma z dnia 19.10.2022 (WPN-I.6200.2.2022.SB.8) wysłanego na skutek naszego pisma (z dnia 3.10.2022), odrzucającego w całości projekt zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie, w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody Jadwisin, w dalszej części tekstu zwane jako Projekt Zarządzenia, przedstawiamy nasze stanowisko i szczegółowo odnosimy się do zawartych w Projekcie Zarządzenia zapisów. Historyczne założenie pałacowo-Parkowe w Jadwisinie powstało na przełomie XIX i XX wieku a w okresie międzywojenny ukształtowane zostało do formy założenia krajobrazowego o wybitnych walorach kompozycyjno krajobrazowych. Stan ten opisuje Studium historyczno-kompozycyjne dla historycznego zespołu pałacowo — parkowego w Jadwisinie. Warszawa, kwiecień 2017. Po II wojnie światowej cały obiekt został przejęty przez Państwo Polskie, pełniąc rolę obiektu reprezentacyjnego, w którym była prowadzona gospodarka parkowa. Okres destrukcji parku intensywnie nasilił się w 1996 z chwilą powołania rezerwatu przyrody. Wówczas to wszelkie procesy pielęgnacyjne na terenie parku zostały powstrzymane i rozpoczął się proces, który niestety ma swoją kontynuację do dziś. Po otrzymaniu od Państwa informacji w piśmie WPN-I.6202.1.2021.SB.8 z dnia 31.05.2021 o przystąpieniu do planu ochrony rezerwatu przyrody Jadwisin. Podjęliśmy z Państwem współpracę przekazując autorowi „Dokumentacji przyrodniczej na potrzeby sporządzenia planu ochrony dla rezerwatu przyrody Jadwisin” 3 opracowania: Studium historyczno-kompozycyjne dla historycznego zespołu pałacowo parkowego w Jadwisinie. Warszawa, kwiecień 2017, w dalszej części tekstu zwane jako Studium Historyczne. Perspektywiczny program użytkowy dla historycznego zespołu pałacowo — parkowego w Jadwisinie. Warszawa, czerwiec 20, w dalszej części tekstu zwany jako Program Użytkowy. „Wytycznych do ochrony wartości kulturowych historycznego, parku Jadwisin na potrzeby planu ochrony rezerwatowej rezerwatu przyrody Jadwisin” wrzesień 2021, w dalszej części tekstu zwane jako Wytyczne Konserwatorskie, wraz opinią Wojewódzkiego Mazowieckiego Konserwatora Zabytków. Z przykrością stwierdzamy, że zarówno „Dokumentacja przyrodnicza na potrzeby sporządzenia planu ochrony dla rezerwatu przyrody Jadwisin” w dalszej części tekstu zwane jako Dokumentacja Przyrodnicza, opracowana 15 listopada 2021 przez Biuro Badań, Monitoringu i Ochrony Przyrody „EcoFalk” Michał Falkowski, w dalszej części tekstu zwana jako Dokumentacja Przyrodnicza, jak i Projekt Zarządzenia, nie uwzględniają informacji oraz postulatów zawartych w przekazanych opracowaniach. Zwłaszcza Projekt Zarządzenia utrwała destrukcyjny proces zarastania dawnej kompozycji parkowej uniemożliwiając odtworzenie tego co na terenie Parku w Jadwisinie jest naprawdę cenne, czyli unikalnej w skali Polski kompozycji parkowej. W związku z tym po zapoznaniu się z: Dokumentacją Przyrodniczą i Projektem Zarządzenia odnosimy się do

zapisów szczegółowych obydwu dokumentów i pragniemy zwrócić uwagę na pewne zapisy, które budzą nasze bardzo poważne zastrzeżenia i sprzeciw: odnośnie rozdziału 2.1.1.2. opis drzewostanów i martwe drewno. Przyjęto definicję faz rozwojowych lasu naturalnego. Nie jest to założenie do końca zasadne, ponieważ Park w Jadwisinie założono zarówno na terenach leśnych oraz niezalesionych. Adaptacja drzewostanów leśnych była świadomym działaniem realizującym kompozycję parkową. Cały obszar ukształtowany w formę naturalistycznego parku o charakterze zwierzyńca. Duża część obszaru obecnego Rezerwatu Jadwisin to komponowane układy roślinne z dawnymi nasadzeniami. Świadczy o tym chociażby, występujące stare okazy świerków, gatunku niewystępującego na tym terenie w stanie naturalnym. Świerki oraz drzewa typowo parkowe w pobliżu pałacu (orzzech czarny, botaniczne odmiany klonów, leszczyna turecka, jodły, gatunki i odmiany świerków) są świadectwem wprowadzanych nasadzeń tworzących element kompozycji parkowej. Odnośnie rozdziału. 2.2-3.1. struktura gatunkowa. W składzie gatunkowym pominięto stosunkowo duży udział robinii akacjowej będącej gatunkiem inwazyjnym, należącym do IV kategorii inwazyjności. Udział tego gatunku w niekorzystnym przekształcaniu zarówno dawnej kompozycji parkowej jak również środowiska naturalnego jest znaczący. Uważamy za konieczne wyszczególnienie go w zestawie działań ochronnych. Ograniczenie ekspansji robinii uważamy również za istotny element rewaloryzacji parku. Odnośnie rozdziału 22.3.6. Zasoby rozkładającego się drewna. W dokumentacji podano, że nie stwierdzono 4 i 5 klasy rozkładu kłody leżącej. Kłody takie występują chociażby w obrębie dawnej drogi obwodnicowej oraz w obrębie osi głównej. Występują także w obrębie zwartych drzewostanów parkowych. W dokumentacji przyrodniczej, wykonanej w jesieni 2021 podano, że masa martwego drewna szacowana jest na ok. 30m³/ha. Po dwóch katastrofalnych huraganach w sezonie zimowym 2022 szacujemy, że przyrost wykrotów zwiększył się o ok. 30%. Biorąc pod uwagę zauważalną w ostatnich latach dynamikę zmian klimatycznych i nasilenia się zjawisk ekstremalnych takich jak obserwowane katastrofalne huragany, konieczne jest uwzględnienie nasilającej się tendencji sprzyjającej wzrostowi zasobów rozkładającego się drewna. W związku z tym wnosimy o doszacowanie i uwzględnienie stanu odzwierciedlającego obecną sytuację a w konsekwencji zmianę podejścia do pozostawiania pni powalonych drzew w pobliżu polan. Decyzje w tej sprawie pozostawiania pni należy pozostawić Właścicielowi. W załączeniu przedstawiamy dokumentację „Udokumentowanie zniszczeń, po zimowych huraganach styczeń — luty 2022 w obrębie zabytkowego historycznego założenia pałacowo parkowego w Jadwisinie”, obrazującą stan strat po huraganach zimowych z 2022 roku w obrębie stref ważniejszych dróg parkowych i wokół pałacu. Odnośnie rozdziału 2.2.3.7. Ocena zdrowotności drzewostanów. Stan zdrowotny drzewostanów w rezerwacie oceniony w stopniu bardzo dobrym jest naszym zdaniem oceną zdecydowaną zawyżoną. Odnośnie rozdziału 3.1.5. Sposób eliminacji istniejących zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych. Tabela nr 1. Pkt. 1; 2 Eliminację zagrożenia ograniczono do drogi dojazdowej i pól widokowych w kierunku Narwi na wysokości pałacu, pomijając wiele cennych obszarów (zobrazowanych w wariancie optymalnym Wytucznych Konserwatorskich). Z punktu widzenia właściciela obiektu wskazane jest, aby ten zakres był nie mniejszy niż ten jaki przedstawiono w wariancie optymalnym Wytucznych Konserwatorskich (rysunek nr 5, oraz rozdział 7 i 8). Tabela nr 1. Pkt. 3 Wątpliwości i sprzeciw budzi zapis, że „Bez względu na to należy pozostawić na terenie rezerwatu do naturalnego rozkładu drzewa dziuplaste, zamierające, martwe, w tym wiatrołomy i wywroty”. Wnosimy o zapis mniej kategoriowy. W rejonie przewidzianych do rewaloryzacji osi widokowych, polan i 10 m stref wzdłuż dróg parkowych do odtworzenia należałoby decyzje o wywozie lub pozostawieniu powalonych drzew dziuplastych pozostawić do decyzji Właściciela terenu. Decyzja ta uzasadniona była by względami związanymi z działaniami rewaloryzacyjnymi dla poszczególnych miejsc. Jest to o tyle ważne, że jak uzasadnialiśmy, zasoby rozkładającego się drewna są niedoszacowane a jego większość właśnie leży w rejonach dróg parkowych, a więc koncentracji przyszłych prac rewaloryzacyjnych. Wątpliwości i sprzeciw budzi zapis w kolumnie „sposób eliminacji” dotyczący punktów 1-5 „Uzyskaną biomasę należy zrębkować i usnąć z terenu rezerwatu.” Pozyskana biomasa zwłaszcza pochodząca ze zrębkowania będzie przydatnym materiałem do mieszanki, z której odtwarzane będą naturalne nawierzchnie dróg parkowych. Zatem zrębkowaną masę należy pozostawić do dyspozycji Właściciela. Odnośnie rozdziału 4.1. Ocena konieczności zmiany celu ochrony rezerwatu. Ocena konieczności zmiany celu ochrony rezerwatu powinna uwzględniać ważne elementy kompozycji dawnego parku Radziwiłłów. Ten temat jest zbyt słabo wypuklony. Odnośnie rozdziału 4.2. Obszary ochrony ścisłej, czynnej i krajobrazowej. Objecie rezerwatu ochroną czynną i krajobrazową jest dobrym rozwiązaniem

stwarzającym wiele możliwości w tym uwzględnienie procesu rewaloryzacji parku. Konieczne jest by w procesie ingerowania w działania ochronne uwzględnić w znacznie większym stopniu zalecenia Wytycznych Konserwatorskich w stopniu nie mniejszym niż wariant optymalny. Zakres działań ochronnych nie może wykluczać podjęcia prac rewaloryzacyjnych. Odnośnie rozdziału 4.4. Sposoby szczegółowego planowania i wykonywania działań ochronnych ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie, terenów lub miejsc ich wdrażania. Wątpliwości i sprzeciw budzi zapis w tabeli 4. Wykaz planowanych działań ochronnych (pkt.: 4; 5; 6) „gałęzie należy zrębkować i usnąć z terenu rezerwatu”. Zrębkowany materiał może być użyty jako komponent do mieszanki przeznaczonych do odtwarzania nawierzchni dróg. Jego wywóz jest nieuzasadniony, generujący niepotrzebne koszty a materiał przydatny w procesie odtwarzania przepuszczalnych nawierzchni dróg parkowych. Pkt. 3 i 4 Wątpliwości i sprzeciw budzi zapis, że „pozostawienie na terenie rezerwatu do naturalnego rozkładu drzew dziuplastych, zamierających, martwych, w tym wiatrołomów i wywrotów”. Wnosimy o zapis mniej kategoriowy. W rejonie przewidzianych do rewaloryzacji osi widokowych, polan i 10 m stref wzdłuż dróg parkowych do odtworzenia należałoby decyzje o wywozie lub pozostawieniu powalonych drzew dziuplastych pozostawić do decyzji Właściciela terenu. Decyzja ta uzasadniona była by względami związanymi z działaniami rewaloryzacyjnymi dla poszczególnych miejsc. Jest to o tyle ważne, że jak uzasadnialiśmy, zasoby rozkładającego się drewna są niedoszacowane a jego większość właśnie leży w rejonach dróg parkowych, a więc koncentracji przyszłych prac rewaloryzacyjnych. Wątpliwości budzi zapis w kolumnie „sposób eliminacji” dotyczący punktów 1-5 „Uzyskaną biomasę należy zrębkować i usnąć z terenu rezerwatu.” Pozyskana biomasa zwłaszcza pochodząca ze zrębkowania będzie przydatnym materiałem do mieszanki, z której odtwarzane będą nawierzchnie dróg parkowych. Zatem zrębkowaną masę należy pozostawić do dyspozycji właściciela. Zakres działań ochronnych jest niedostosowany do 'faktu, że ma on być realizowany na terenie parku o wyjątkowych wartościach kulturowych. Dlatego też, działania ochronne należy dostosować do zakresu optymalnego Wytycznych Konserwatorskich. Mapa drzewostanowa rezerwatu przyrody Jadwisin. Bardzo ogólne pokazany schemat nieoddający zróżnicowania botanicznego i pomijający wiele obszarów, na których powinno być oznaczenie JW 30 chociaż by w miejscu osi diagonalnej, drogi nadkarpowej czy obydwu wąwozów. Mapa planowanych działań ochronnych do wykonania w rezerwacie przyrody Jadwisin. Pokazuje zakres działań ochronnych w bardzo niewielkim stopniu zbieżnych z Wytycznymi. Duża część obszarów jest pominiętych. Zwłaszcza w oznaczeniu dotyczącym przywrócenia i utrzymania historycznych osi i pól widokowych. Jest to stanowczo zbyt mały zakres uniemożliwiający uczytelnienie dawnej kompozycji parkowej. Mapa obszarów objętych ochroną w rezerwacie Jadwisin. Mapa pokazuje granice rezerwatu przyrody oraz granice otuliny rezerwatu. Zaskakuje brak otuliny rezerwatu od strony południowej. Jest ona o tyle zasadna, że jest nie tylko otuliną, ale i elementem strefy ochrony ekspozycji na zabytkowy obiekt. Pominięto też ochronę zabytkowej alei wychodzącej w kierunku południowym z parku. Brak też otuliny od strony wschodniej obejmującej nabrzeże oraz koryto Narwi na wysokości rezerwatu, może skutkować rozbudową portu jachtowego. Mapa roślinności rzeczywistej. Bardzo ogólne pokazany schemat nieoddający zróżnicowania botanicznego i pomijający wiele obszarów, na których powinno być oznaczenie jako zbiorowisko klonu zwyczajnego i jawora oraz roślinność okrajkowa, chociaż by w miejscu osi diagonalnej, drogi nadkarpowej czy obydwu wąwozów. Mapa udostępniania. Brak drogi biegnącej dnem wąwozu północnego łączącej drogę obwodnicową z działką 1/5 uniemożliwia bezpośrednią łączność i dojazd do tej działki. Projekt Zarządzenia wraz z uzasadnieniem i załącznikami jest w dużej części oparty na Dokumentacji Przyrodniczej, której rekomendowany zakres planowanych działań ochronnych jest bardzo ograniczony. W konsekwencji nie daje szans na skorelowanie działań rewaloryzacyjnych z działaniami ochronnymi, ponieważ są one niewystarczające do ochrony wartości zabytkowych. Nie obejmują nawet zakresu minimum zawartego w Wytycznych Konserwatorskich. Z punktu widzenia interesów Właściciela oraz mając na uwadze stopniowe rewaloryzowanie obiektu o unikalnych wartościach zabytkowych uważamy, że zakres optymalny przedstawiony w Wytycznych jest absolutnie konieczny by pogodzić priorytety wynikające z: uwarunkowań bieżącego i przyszłego funkcjonowania obiektu (Program Użytkowy), możliwości odtwarzania i rewaloryzacji wartości historycznych dawnego Parku Radziwiłłów (Wytyczne Konserwatorskie). Ochrony wartości przyrodniczych i funkcjonowania rezerwatu przyrody na prywatnym gruncie (prawo własności). Odniesienie identyfikacji zagrożeń oraz działań ochronnych znajdujących się w dalszej części naszych uwag poświęconym załącznikom

i uzasadnieniu. Odnosnie S 6 poświęconemu wprowadzeniu uwag do ustaleń studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy Serock, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, planu zagospodarowania województwa mazowieckiego wnosimy o korektę treści poszczególnych punktów na następujące: należy utrzymać całość obszaru w formie terenu wyłączonego z możliwości wprowadzenia zmian w sposobie jego użytkowania i zagospodarowania, za wyjątkiem działań i form mających na celu odtworzenie dawnej kompozycji parkowej, w oparciu o przepisy odrębne z zakresu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami; należy utrzymać całość obszaru, jako wyłączony z możliwości lokalizacji wszelkiej nowej infrastruktury technicznej niezwiązanej z funkcjonowaniem rezerwatu za wyjątkiem elementu odtwarzanego zespołu pałacowo ogrodowego, w oparciu o przepisy odrębne z zakresu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami; należy utrzymać całość obszaru, jako wyłączony z możliwości lokalizacji wszelkich obiektów kubaturowych, za wyjątkiem odtwarzanych dawnych obiektów, w oparciu o przepisy odrębne z zakresu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami; należy utrzymać całość obszaru, jako wyłączony z możliwości prowadzenia działań mogących przyczynić się do zmiany stosunków wodnych w sposób mogący negatywnie wpływać na rezerwat i zespół pałacowo-parkowy; należy utrzymać całość obszaru, jako wyłączony z możliwości prowadzenia działań mogących przyczynić się do zmiany naturalnej rzeźby terenu, za wyjątkiem działań rekultywacyjnych wyrobiska w południowo zachodnim narożniku; należy utrzymać charakterystyczne cechy krajobrazu, tworzonego przez skarpe doliny Narwi oraz mozaikę ekosystemów leśnych o cechach naturalnych, w koegzystencji z dawną kompozycją parkową, a zwłaszcza z powiązaniem widokowymi. Dotyczący otuliny rezerwatu dodać dwa podpunkty o następującym brzmieniu, określający ustalenia dla utworzenia otuliny od strony południowej i wschodniej, w następującym brzmieniu: w granicach Strefy 5: należy utrzymać charakterystyczne dla otoczenia rezerwatu cechy krajobrazu, nie należy prowadzić działań przyczyniających się do zmiany stosunków wodnych w sposób mogący negatywnie wpływać na rezerwat, nie należy lokalizować inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko, należy zachować pełnią przez otulinę funkcję korytarza ekologicznego, zapewniającego integralność i powiązania rezerwatu z innymi formami ochrony przyrody, nie należy pobierać wód za pomocą studni, dopuszcza się wprowadzenie zabudowy związanej z usługami turystycznymi, w wyniku scalania i podziału nieruchomości należy zachować minimalną powierzchnię działki 3000 m², należy zachować nie mniej niż 40 % powierzchni biologicznie czynnej dla działki ewidencyjnej w przypadku budowy obiektów budowlanych innych niż inwestycje drogowe dróg publicznych i wewnętrznych oraz obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej inwestycji liniowych celu publicznego, nie należy budować ogrodzeń pełnych, poziom podmurówki ogrodzeń winien być na równi z poziomem terenu, a w przypadku realizacji podmurówek wyższych niż poziom terenu ustala się wykonanie przerw lub otworów w podmurówce umożliwiających migrację drobnych zwierząt. Należy zmienić załącznik nr 4 do Projektu Zarządzenia, uzupełniając go o wprowadzenie 5 strefy otuliny rezerwatu: w granicach Strefy 6 należy utrzymać charakterystyczne dla otoczenia rezerwatu cechy krajobrazu, nie należy prowadzić działań przyczyniających się do zmiany stosunków wodnych w sposób mogący negatywnie wpływać na rezerwat, nie należy lokalizować inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko, należy zachować pełnią przez otulinę funkcję korytarza ekologicznego, zapewniającego integralność i powiązania rezerwatu z innymi formami ochrony przyrody, nie należy pobierać wód za pomocą studni, dopuszcza się wprowadzenie zabudowy związanej z usługami turystycznymi, ograniczyć możliwość budowy i rozbudowy infrastruktury związanej ze sportami oraz turystyką wodną, nie należy budować ogrodzeń pełnych, poziom podmurówki ogrodzeń winien być na równi z poziomem terenu, a w przypadku realizacji podmurówek wyższych niż poziom terenu ustala się wykonanie przerw lub otworów w podmurówce umożliwiających migrację drobnych zwierząt, Należy zmienić załącznik nr 4 do Projektu Zarządzenia, uzupełniając go o wprowadzenie 5 i 6 strefy otuliny rezerwatu. Odnosnie załącznika nr 1 - identyfikacja oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków. Budzi wiele zastrzeżeń. Część jest konsekwencją zapisów i załączników graficznych Dokumentacji Przyrodniczej. Przykłady niewłaściwego zidentyfikowania zagrożeń oraz sposobu ich ograniczania i eliminacji są następujące: utrata integralności i powiązania rezerwatu z innymi formami ochrony przyrody. Pominięto zagrożenia od strony południowej rezerwatu jakim jest przeznaczenie terenu na cele budowlane. Niezauważenie tego zagrożenia poprzez nieustanowienie na tym obszarze otuliny jest błędne i pozbawione konsekwencji. Otulina od strony południowej może pełnić rolę korytarza ekologicznego.

Zwłaszcza zabytkowa aleja, w dalszej części może stanowić i połączenie z „Wąwozem Szaniawskiego”. W naszym rozumieniu jest to poważne przeoczenie, podobnie jak brak otuliny od strony wschodniej, gdzie istnieje ryzyko rozbudowy istniejącego portu jachtowego lub rozbudowy infrastruktury towarzyszącej turystyce i sportom wodnym. zmiana sposobu użytkowania gruntów w rezerwacie. Sposób eliminacji tego zagrożenia jest wręcz szkodliwy dla ochrony podstawowych wartości zabytkowych takiego obiektu jak zespół pałacowo parkowy w Jadwisinie. Wykluczenie odtwarzania istniejących niegdyś budowli zgodnie z Wytycznymi Konserwatorskimi i z Programem Użytkowym ogranicza prawo własności. Samowolne budowanie obiektów budowlanych i infrastruktury technicznej w rezerwacie bez uzyskania zezwolenia wymaganego ustawą o ochronie przyrody. Proces rewaloryzacji wymaga odtworzenia dawnych budynków, które istniały na terenie rezerwatu. Zatem zapis ten należy zmienić w taki sposób by umożliwić odtworzenia obiektów, wskazywanych w Studium Historycznym, Programie Użytkowym i Wytycznych Konserwatorskich. Postępująca presja zabudowy i związana z tym budowa i rozbudowa obiektów budowlanych, w szczególności infrastruktury technicznej powiązanej z wprowadzaniem sposobem zagospodarowania terenu. Zagrożenie presją zabudowy wstępuje z zewnątrz zwłaszcza od strony południowej. Projekt Zarządzenia powinien ustanowić otulinę rezerwatu w celu określenia warunków zabudowy i zagospodarowania terenu. Wnosimy o rozszerzenie otuliny rezerwatu w kierunku południowym i wschodnim niewystarczające zasoby martwego drewna wielkogabarytowego stanowiącego mikrosiedliska dla wielu gatunków grzybów, roślin i zwierząt. Tak jak pisaliśmy w uwagach do Dokumentacji Przyrodniczej ilość drewna martwego została poważnie niedoszacowana i w związku z tym wnioski z tego wynikające mają błędne podstawy. Wypieranie rodzimych gatunków roślin przez gatunki obce geograficznie. Zagrożenie występuje jednak nie może ono kolidować z typowymi nasadzeniami gatunków i odmian jakie kiedyś występowały w parku w Jadwisinie. Wnosimy o doprecyzowanie zapisu by nasadzenia gatunków tzw. obcych były zgodne z historycznie stosowanymi w okresie międzywojennym. Antropopresja na rezerwat. Park w Jadwisinie powstał w wyniku świadomej kompozycji architektoniczno-krajobrazowej. Bezwzględnie należy udostępnić te fragmenty ścieżek parkowych jakie istniały wcześniej, które zostaną odtworzone. Taki zapis jak przedstawia Projekt Zarządzenia, uniemożliwia odtwarzanie unikalnych wartości zabytkowych. Nie zidentyfikowano jednego z ważniejszych źródeł antropopresji jakie potencjalnie zagrażają rezerwatowi. Są to tereny rolnicze (przeznaczone pod zabudowę) i zabudowane, położone na południe od rezerwatu oraz brzeg Narwi zagrożony rozbudową portu jachtowego. Wnosimy o zmianę zapisu. Ruch pojazdów. Zapis uniemożliwiający bieżące i przyszłe funkcjonowanie obiektu oraz możliwości odtwarzania i rewaloryzacji wartości historycznych dawnego Parku Radziwiłłów. W myśl obecnego zapisu i szerokiej definicji pojazdów, nie możliwe będzie korzystanie nigdzie indziej z ruchu pojazdów jak tylko na drodze dojazdowej do pałacu. Zatem przykładowo Projekt Zarządzenia uniemożliwia przejazd drogą obwodnicową, dawną drogą Zegrze — Serock, czy drogą nadkarpową: rowerem, pojazdom konserwującym drogę, pojazdom konnym, wózkom inwalidzkim, wózkom elektrycznym i wielu innym. Zapis szkodliwy społecznie a jednocześnie uniemożliwiający odtwarzanie wartości zabytkowych parku jak i funkcjonowanie obiektu. Zbyt duże zwarcie oraz wysokość podszytu i podrostu powodujące zacienianie pni grubych dębów będących siedliskiem pachnicy dębowej. Zapis w zamyśle słuszny, ale jego zakres rzeczowy skutecznie ograniczający odtwarzanie polan i osi widokowych w ramach rewaloryzacji obiektu. Wnosimy o zmianę zgodną z Wytycznymi Konserwatorskimi w zakresie nie mniejszym niż wariant optymalny. Zwarty i wysoki podszyt oraz podrost drzew wypierający bogate gatunkowo ciepłolubne zbiorowiska okrajkowe oraz zmniejszający różnorodność gatunkową. Zapis w zamyśle słuszny, ale jego zakres rzeczowy skutecznie ograniczający odtwarzanie polan i osi widokowych. Ograniczenie wyłącznie obszaru zagrożenia do strefy wzdłuż drogi dojazdowej należy uznać za niewystarczające. Wnosimy o zmianę zgodną z Wytycznymi Konserwatorskimi w zakresie nie mniejszym niż wariant optymalny. Odnośnie załącznika nr 2 - działania ochronne na obszarze ochrony czynnej rezerwatu z podaniem rodzaju, zakresu i lokalizacji tych działań. Tabela zawierająca następujące działania ochronne oraz ich zakres: monitoring, odslanianie pni, zachowanie siedlisk, zachowanie zbiorników, ochrona zabytków. Po przeanalizowaniu szczegółowych zapisów trzeba przyznać, że są one niewystarczające i w niczym nie przyczyniają się do ochrony wartości zabytkowych. Ich realizacja „nie częściej niż raz na pięć lat” nie ma nic wspólnego z możliwością uczynienia unikatowych wartości zabytkowych parku. Zarówno w zakresie rzeczowym jak i obszarowym stoi w sprzeczności z autentyczną potrzebą odtwarzania

i rewaloryzacji wartości historycznych dawnego zabytkowego parku. Stoi również w sprzeczności z przyszłym prywatnym funkcjonowaniem obiektu. Odnośnie załącznika nr 3 - lokalizacja działań ochronnych. Załącznik pokazuje bardzo niewielki zasięg działań, które można by skorelować z działaniami w zakresie ochrony zabytków. Tak jak to wielokrotnie zostało stwierdzone, z punktu widzenia dbałości o wyeksponowanie elementów dawnej kompozycji należy za podstawę lokalizacji działań ochronnych przyjąć wariant optymalny sprecyzowany w Wytycznych Konserwatorskich. W związku z tym wnosimy o zmianę załącznika do zakresu zbieżnego z wariantem optymalnym określonym precyzyjnie w Wytycznych Konserwatorskich. Odnośnie załącznika nr 4. Jest to „Mapa ustaleń do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Serock, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gminy Serock, planu zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego, dotyczących eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych”. Należy zmienić załącznik nr 4 do Projektu Zarządzenia, uzupełniając go o wprowadzenie: 5 strefy otuliny rezerwatu z uwzględnieniem alei zabytkowej oraz 6 strefy obejmującej nabrzeże i koryto Narwi na wysokości całego rezerwatu. Odnośnie uzasadnienia. Jest pełne interpretacji, z którymi trudno się czasami zgodzić. Jest uzasadnieniem zapisów Projektu Zarządzenia i treści załączników, co do których mamy bardzo poważne zastrzeżenia opisane powyżej. Odnośnie oceny skutków regulacji. Odnośnie pkt. 4. Nie znamy podstaw kalkulacji, ale wydają się one silnie zaniżone, zwłaszcza że odnoszą się do zakresu działań ochronnych, które są bardzo ograniczone. Odnośnie pkt 5. Ocena wpływu na rynek pracy nie uwzględnia faktu, że proces rewaloryzacji skorelowany z działaniami ochronnymi może przynieść pozytywny wpływ dający zatrudnienie. Odnośnie pkt 6 i 7. Niewątpliwie rozsądne zapisy Projektu Zarządzenia pozwalające na promocję wartości przyrodniczych i kulturowych będą czynnikiem wpływającym na rozwój lokalnych przedsiębiorstw. Reasumując: fakt powołania rezerwatu przyrody Jadwisin w czerwcu 1996 nie przyczynił się do ochrony przyrody. Gospodarka rezerwatowa uniemożliwiła i trwale nadal uniemożliwia podjęcie procesów rewaloryzacji unikalnego w skali Polski historycznego zespołu pałacowo-parkowego w Jadwisinie. Pomimo prób współpracy z RDOŚ polegającej na rozmowach, na przekazaniu kompletu dokumentacji historycznej mówiącej o wartościach kulturowych obiektu, które należy chronić, efekt współpracy w postaci Projektu Zarządzenia jest nie do przyjęcia z naszego punktu widzenia. Realizowanie celów związanych z ochroną przyrody nie może kolidować z celami wynikającymi z ochrony wartości kulturowych oraz programem użytkowym umożliwiającym funkcjonowanie przyszłego zespołu pałacowo parkowego w Jadwisinie. Mając powyższe na uwadze wnosimy o: Natychmiastowe wstrzymanie wszelkich prac nad projektem planu ochrony rezerwatu przyrody Jadwisin do czasu uwzględnienia naszych postulatów. Niezwłoczne włączenie do zapisów Projektu Zarządzenia naszych powyższych uwag. Skorelowanie zakresu działań ochronnych z procesem rewaloryzacji w zakresie nie mniejszym niż wariant optymalny opisany w Wytycznych Konserwatorskich. Z poszanowaniem wyrażającym się stosownymi zapisami, uwzględnienie potrzeby ochrony i odtwarzania wartości kulturowych dawnego parku historycznego w Jadwisinie na całej jego powierzchni. Poszerzenie otuliny rezerwatu / parku od strony południowej oraz wschodniej (strefa 5 i 6). W przypadku niewprowadzenia postulowanych przez nas dodatkowych otulin do Projektu Zarządzenia wnosimy o odstąpienie od ustanawiania otuliny (strefa 4) na działkach 1/2; 1/3; 1/4; 1/5 na działkach prywatnych. Partycypowanie pełnomocnika Właściciela w powstawaniu zapisów planu ochrony dla rezerwatu przyrody Jadwisin, który jest na prywatnej nieruchomości. Bieżące informowanie o efektach prac nad włączeniem naszych postulatów w zapisy Projektu Zarządzenia. W przypadku braku dobrej woli RDOŚ, polegającej na spełnieniu naszych powyższych postulatów, będziemy zmuszeni do działań mających na celu zdjęcie z naszej nieruchomości ochrony rezerwatowej”

Wnioski i uwagi dotyczące planu ochrony rezerwatu przyrody złożone po zakończeniu udziału społeczeństwa, stosownie do art. 41 ustawy o oś , pozostawia się bez rozpatrzenia. Przy takim stanie prawnym uwagi wniesione po 21 dniach liczonych od 5 września 2022 r. przez Ogród, Park, Krajobraz Jakub Zemła, Tomasz Zwiech nie podlegają rozpatrzeniu. Tym niemniej wskazuje się, że zaproponowana koncepcja przekształcenia naturalnych cech rezerwatu w kierunku antropogenicznie ukształtowanego parku doprowadziłaby do utraty wartości przyrodniczych, dla ochrony których obiekt ten został powołany do życia. Plan ochrony zakładający odejście od dotychczasowej ochrony przyrody tego obszaru, ukierunkowywanej przez czynniki naturalne, na rzecz uporządkowanego układu zieleni

komponowanych ogrodów parkowych, naruszałby art. 13 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody, stanowiący, że rezerwat przyrody obejmuje obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym. Plan ochrony zakładający tak radykalną zmianę przeznaczenia i użytkowania gruntów rezerwatu przyrody wykraczałby poza ramy przepisów ustawy o ochronie przyrody i w konsekwencji, niezgodność z aktem wyższej rangi stanowiłaby wadliwe zastosowanie normy prawnej będącej podstawą prawną podjęcia jego przepisów. Nadmienić jednocześnie należy, że Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie zapoznał się z przedłożoną dokumentacją i uznał za zasadne przeniesienie z przedłożonych postulatów do planu ochrony te koncepcje, które nie stoją w sprzeczności z prowadzoną tu ochroną przyrody. Zaadaptowano jako działania ochronne przywrócenie dawnych zbiorników wodnych oraz przerzedzenie podszytów w miejscach gdzie zachowały się stanowiska gatunków ciepłolubnych. Jak wskazano już w treści niniejszego uzasadnienia, opracowanie pn.: „Wytyczne do ochrony wartości kulturowych historycznego parku Jadwisin na potrzeby planu ochrony rezerwatowej rezerwatu przyrody Jadwisin” było przedmiotem analizy na etapie przygotowywania przedmiotowego projektu planu ochrony, a ponadto z opracowaniem tym zapoznał się również autor dokumentacji sporządzonej na rzecz ustanowienia planu ochrony. Tym samym wskazane w treści uwagi informacje dotyczące obszaru rezerwatu przyrody Jadwisin były znane Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Warszawie i mimo braku możliwości prawnej rozpatrzenia tej uwagi, zostały przeanalizowane na etapie przygotowywania projektu planu ochrony.

Projekt planu ochrony został, zgodnie z art. 19 ust. 2 ustawy o ochronie przyrody, przesłany Radzie Miasta i Gminy Serock, celem zaopiniowania. Rada Gminy uchwałą nr 608/LVII/2022 z dnia 28 września 2022 r. w sprawie w sprawie zaopiniowania projektów zarządzeń Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie w sprawie ustanowienia planów ochrony dla rezerwatów przyrody Jadwisin i Wąwóz Szaniawskiego negatywnie zaopiniowała projekt planu ochrony. W uzasadnieniu do uchwały Rada Gminy wskazała.

„Po przeanalizowaniu projektu planu ochrony dla rezerwatu przyrody Jadwisin, Rada Miejska w Serocku postanowiła negatywnie zaopiniować przedłożony projekt planu:

- 1) wprowadzenie w §6 ust. 1 pkt. 2 lit. a, b, c zakazu poboru wody ze studni głębinowych w strefach 1,2,3 ograniczy możliwość rozwoju hoteli i innych obiektów turystycznych tam istniejących oraz zabudowy mieszkaniowej w tych strefach. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, obejmujący obszar stref ochronnych nr 1,2,3, przyjęty uchwałą Rady Miejskiej w Serocku Nr 410/XLVI/2014 z dnia 27 stycznia 2014 roku w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Serock - obszar D, powiat legionowski, woj. mazowieckie, zmieniony uchwałą Nr 546/XLVIII/2022 Rady Miejskiej w Serocku z dnia 30 marca 2022 r. w § 25 pkt 1 lit. e, stwierdza, że dopuszcza się możliwość zaopatrzenia w wodę z ujęć własnych, z zachowaniem wymagań wynikających z przepisów odrębnych. W związku z powyższym, wprowadzenie zapisu stwierdzającego, że nie należy pobierać wód za pomocą studni, stoi w sprzeczności z obowiązującym planem zagospodarowania przestrzennego, jak również mocno ogranicza wspomnianą wcześniej zabudowę w przyszłości. Warto zaznaczyć, że w wydawanych opiniach, w toku prowadzonych postępowań administracyjnych w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach przez Burmistrza Miasta i Gminy Serock, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie, nie stwierdza niekorzystnego oddziaływania na środowisko przyrodnicze rezerwatu planowanych do wykonania przez prywatnych inwestorów studni głębinowych (postanowienie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie WOOŚ-I.4220.1.57.2022.AST.4 z dnia 2 sierpnia 2022 r.). Wydajność takich studni jest zdecydowanie większa niż studnie dedykowana do budynku mieszkalnych.*

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie po przeanalizowaniu wniesionej uwagi oraz przywołanych w niej dokumentów uwzględnił wysunięty postulat i poprawił w jego zakresie projekt planu ochrony.

- 2) Zastrzeżenia budzi również fakt, że projekt planu w § 6 ust. 1 pkt 2 lit. b, c nakłada konieczność wprowadzenia ustaleń do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Serock oraz mpzp gminy Serock w granicach Strefy 2, Strefy 3, gdzie*

poziom podmurówki ogrodzeń winien być na równi z poziomem terenu, a w przypadku realizacji podmurówek wyższych niż poziom terenu ustala się wykonanie przerw lub otworów w podmurówce umożliwiających migrację drobnych zwierząt, jak również, że nie należy budować ogrodzeń pełnych - podczas gdy rada miejska nie posiada kompetencji do określania w uchwałach dotyczących mpzp i studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego wymagań dotyczących rodzajów i wymiarów ogrodzeń, Brak jest prawnej możliwości modyfikacji obowiązujących zapisów, w już uchwalonych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, gdyż materia te obecnie winna być regulowana uchwałą ustalającą zasady i warunki sytuowania obiektów małej architektury, tablic reklamowych i urządzeń reklamowych oraz ogrodzeń, ich gabaryty, standardy jakościowe oraz rodzaje materiałów budowlanych, z jakich mogą być wykonane, sporządzaną w trybie art. 37a ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Przyjęcie zapisów zarządzeń Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie w trybie proponowanym nałoży zatem na organy gminy obowiązek spełnienia w nowo opracowywanych projektach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wymogów, których w istocie obowiązujący rygor prawny ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym spełnić nie pozwala, skutecznie blokując w przyszłości nowe procedury planistyczne.”

W kwestii kompetencji Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie do wprowadzania planem ochrony ustaleń do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wskazać należy co następuje. Plan ochrony stanowi swojego rodzaju instrument prawny, zawierający szereg działań o charakterze planowym, zapewniających właściwą ochronę celu, dla którego rezerwat przyrody powstał i wspomagających utrzymanie tego celu. Opracowywany jest on na podstawie przepisów art. 18 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody ustalających, że dla rezerwatów przyrody sporządza się i realizuje plan ochrony. Założenia, jakie powinien uwzględniać plan ochrony, jak powinny przebiegać od strony technicznej prace nad opracowaniem jego projektu oraz jakie elementy powinien zawierać, zostały określone w art. 20 tej ustawy. Należy mieć przy tym na względzie, że specyfika ochrony przyrody przejawia się tym, że nie ma dwóch identycznych obiektów podlegających ochronie i z tych względów, podejmując się przeprowadzenia oceny planu ochrony, należy mieć na względzie wymagania, jakie powinien on spełniać. Ustawodawca w tym zakresie posłużył się metodą podwójnej konkretyzacji. Z jednej strony, w art. 20 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody określił on, jakie problemy powinien uwzględniać każdy plan ochrony. Z drugiej strony natomiast, mając na uwadze różnice między poszczególnymi formami ochrony, w art. 20 ust. 3 ustalił, jakie zagadnienia powinien on regulować. Ustawa o ochronie przyrody stanowi akt prawny określający w sposób ogólny sposób procedowania i zakres planów ochrony. Szczegółowe rozwiązania z tym związane zostały natomiast zawarte w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody (Dz. U. Nr 94, poz. 794), wydawanym na podstawie delegacji zawartej w art. 21 ustawy o ochronie przyrody. Mając na względzie powyższe, za przepisami ustawy o ochronie przyrody i rozporządzenia Ministra Środowiska można przyjąć, że prace na potrzeby sporządzenia projektu planu ochrony przeprowadza się z dostosowaniem ich do zasobów, tworów i składników przyrody, walorów krajobrazowych oraz wartości kulturowych obszaru, dla którego sporządza się projekt planu, w zakresie niezbędnym do zaplanowania ochrony, określonym stosownie do specyfiki tego obiektu. Zakres ustaleń do dokumentów planistycznych powinien być ściśle powiązany z potrzebą ochrony przyrody rezerwatu i jego walorami krajobrazowymi, dla zachowania których nie pozostaje obojętny sposób zagospodarowania otuliny rezerwatu. Ustawodawca poprzez taką konstrukcję prawa przyznał regionalnym dyrektorom ochrony środowiska prawo do redagowania przepisów planu ochrony służących eliminacji czy też ograniczaniu wszelkiego rodzaju czynników negatywnie wpływających na rezerwat, zarówno znajdujących się w granicach samego rezerwatu jak i zlokalizowanych poza jego obszarem w obrębie otuliny. Można w tym miejscu wskazać dodatkowo, że w przyjętej koncepcji ważnego dokumentu planistycznego, jakim jest miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego czy też studium, nie powinno się wprowadzać ustaleń niekorzystnie (destrukcyjnie wpływających na

środowisko przyrodnicze, o charakterze np. zagrożeń zewnętrznych) z punktu widzenia konieczności zapewnienia skutecznej ochrony przyrody w obszarze bezpośrednio przyległym do rezerwatu (w jego otulinie), w stosunku do podjętych rozwiązań natury generalnej na podstawie dostępnej wiedzy eksperckiej. W celu zachowania ładu przestrzennego, w formie niestanowiącej zagrożenia dla rezerwatu przyrody, przepisami planu ochrony wprowadzono w życie ustalenia do dokumentów określających sposób zagospodarowania ładu przestrzennego otuliny. Zgodnie bowiem z art. 20 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody, plan ochrony dla rezerwatu przyrody musi zawierać sposoby eliminacji lub minimalizacji zagrożeń dla przyrody, zdefiniowane jako ustalenia skierowane do studiów i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Przyznana regionalnym dyrektorom ochrony środowiska delegacja do wprowadzania w życie ustaleń do dokumentów planistycznych w zakresie ustalanego nimi sposobu zagospodarowania i warunków zabudowy znajduje również swoje odzwierciedlenie w przepisach § 12 rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody. Prawodawca poprzez ten paragraf wskazał na dość szeroki wachlarz ustaleń do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, jaki może być zawarty w planie ochrony. Zawarto w nim m.in. możliwość wyłączenia terenów spod zabudowy, wskazywania obszarów, które powinny być zalesione, czy też utrzymywania korytarzy ekologicznych łączących rezerwat przyrody z otoczeniem, w tym kształtowanie obiektów infrastruktury w sposób umożliwiający migrację roślin, zwierząt lub grzybów. W związku z powyższym, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie wprowadzając w życie przepisy zarządzenia planu ochrony ustalające wskazania do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego nie przekroczył przyznanej w tym zakresie delegacji ustawowej. Upoważnienie do uchwalania tego rodzaju prawa zostało bowiem zawarte w art. 20 ust. 3 pkt 7 ustawy o ochronie przyrody. Jeżeli chodzi o zdefiniowany w planie ochrony sposób realizacji ogrodzeń, to powiązany jest on z funkcją pełnioną przez otulinę rezerwatu przyrody. Ustawowo określony cel otuliny, którą stosownie do art. 5 pkt 14 ustawy o ochronie przyrody jest strefa ochronna granicząca z formą ochrony przyrody i wyznaczona indywidualnie dla formy ochrony przyrody w celu zabezpieczenia przed zagrożeniami zewnętrznymi wynikającymi z działalności człowieka, stanowi podstawę do formułowania planem ochrony wskazań do planowania i zagospodarowania przestrzennego gminy. Przenosząc bowiem zawartą w ustawie o ochronie przyrody definicję otuliny na sposób jej zagospodarowania przestrzennego należy przyjąć, że można w niej lokalizować tylko takie inwestycje, które dla rezerwatu nie stwarzają zagrożenia wynikającego z działalności człowieka. O niemożności zaakceptowania określonej inwestycji na terenie otuliny rezerwatu i o niezgodności jej z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa z zakresu ochrony przyrody przesądza brak możliwości jej pogodzenia z funkcją ochronną otuliny. Zgodnie z postanowieniami art. 5 pkt 2 ustawy o ochronie przyrody otulina rezerwatu przyrody stanowi swojego rodzaju korytarz ekologiczny, umożliwiający migrację zwierząt. Prawo i obowiązek tworzenia i utrzymywania korytarzy ekologicznych zostało natomiast przyznane § 10 pkt 4 lit. i rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2022 r. poz. 2380) stanowiącym, że sposoby ochrony gatunków dziko występujących zwierząt polegają w szczególności na tworzeniu i utrzymywaniu korytarzy umożliwiających migrację. Wskazany w uwadze przepis planu ochrony został zredagowany w oparciu o analizę obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wprowadzone w życie uchwałą Nr 410/XLVI/2014 Rady Miejskiej w Serocku z dnia 27 stycznia 2014 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Serock- obszar D, powiat legionowski, woj. mazowieckie (Dz. Urz. Woj. Mazow. poz. 3027). Poprzez § 10 uchwała ustala w zakresie kształtowania ładu przestrzennego obowiązek utrzymania poziomu podmurówki ogrodzeń na równi z poziomem terenu a w przypadku realizacji podmurówek wyższych niż poziom terenu ustala obowiązek wykonania przerw lub otworów w podmurówce umożliwiających migrację drobnych zwierząt. Należy zatem uznać, że miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego nakłada obowiązek zachowania korytarzy umożliwiających migrację zwierząt zachowując tym spójność z funkcją otuliny rezerwatu przyrody. Ustalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w zakresie ogrodzeń obowiązywały na długo przed

sporządzeniem projektu planu ochrony i projekt ten nic w tej kwestii nie zmienił. W 2014 r., tj. 8 lat przed sporządzeniem projektu planu ochrony zaczęły obowiązywać swojego rodzaju ograniczenia i obowiązki skierowane w stosunku do możliwego do wprowadzenia zagospodarowania nieruchomości określone na etapie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego a nie projektu planu ochrony. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie po analizie zapisów miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego uznał, że są one dobrym kompromisem godzącym wartości przyrodnicze obiektu chronionego z wymogami stawianymi stale rozwijającemu się regionowi i wystarczająco zabezpieczają wartości przyrodnicze rezerwatu przyrody. Ponadto, z racji obszaru jaki został objęty przez miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego wymagał on uzgodnienia z organem ochrony przyrody w zakresie wpływu na obszary chronione. Jeżeli akt ten został uzgodniony w takim kształcie to należy przyjąć, że organ je uzgadniający nie dopatrył się zagrożenia dla rezerwatu przyrody ze strony zaplanowanego w nim zagospodarowania przestrzennego, a co za tym idzie, dla jego utrzymania winien być przeniesiony do planu ochrony rezerwatu przyrody. Nie jest bowiem rolą planu ochrony rezerwatu przyrody podważanie zasadności przyjętego rozstrzygnięcia organu uzgadniającego miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. Analiza stanu faktycznego w terenie oraz zapisów miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego przeprowadzone na potrzeby utworzenia projektu planu ochrony wykazały, że utrzymanie zaplanowanego sposobu zagospodarowania w dokumencie planistycznym nie wywrze znaczącego wpływu na cel ochrony przyrody rezerwatu przyrody. Ponadto, ustalenie planem ochrony przepisu odmiennego od zapisów ustalonych miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego byłoby wprowadzeniem do obrotu prawnego dwóch aktów prawnych odmiennie rozstrzygających tę samą kwestię, tj. zagospodarowania jednego obszaru. Dopuszczenie do powstania sytuacji, w której plan ochrony odmiennie kształtowałby ład prawny niż miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, godziłoby w podstawowe zasady porządku prawnego. Uchwalenie w porządku prawnym, w którym projekt planu ochrony i obowiązujący miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego wzajemnie się wykluczają, powszechnie obowiązującego prawa, jakim jest plan ochrony rezerwatu przyrody, sprawiłoby, że w obrocie prawnym funkcjonowałyby dwa wzajemnie się wykluczające akty prawne, tj. plan ochrony i miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. Za przyjętą linią orzeczniczą można stwierdzić, że wprowadzenie w tej samej kwestii dwóch różniących się przepisów, prowadziłoby do dowolności, dużej swobody ich interpretacji, a brak jednolitego zdefiniowania, a przez to, rozumienia przepisu, sprawiłoby, że zastosowanie jednej z możliwych interpretacji niejednoznacznych przepisów nie można byłoby uznać za rażące naruszenie prawa drugiego z tych przepisów. Z tych względów, przy ustanawianiu planu ochrony muszą być brane pod uwagę wszelkie dokumenty z zakresu planowania przestrzennego, jeżeli kwestia w nim przesądzona będzie miała znaczenie dla kwestii rozstrzygniętych tymi aktami. Prawidłowo przeprowadzona interpretacja przepisów ustawy o ochronie przyrody pozwala wywieść z nich zasadę mocy wiążącej planu ochrony rezerwatu przyrody, studium oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, jako elementów chroniących wprowadzone nimi zasady ładu i porządku prawnego. Dokładniej rzecz ujmując, chodzi tu o zastosowaną przez ustawodawcę konstrukcję przepisów określonych art. 20 ustawy o ochronie przyrody. Ustęp 3 pkt 7 tego artykułu stanowi, że plan ochrony rezerwatu przyrody zawiera ustalenia do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Ustawodawca poprzez taką konstrukcję prawa wyraźnie rozgraniczył kompetencje regionalnych dyrektorów ochrony środowiska w zakresie ingerencji w ustalone przez gminy planowanie przestrzenne. Przede wszystkim bowiem, zapisy ustawy o ochronie przyrody stanowią jedynie, że plan ochrony rezerwatu przyrody wprowadza w życie wskazania dla mających powstać w przyszłości studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin czy też miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Zapisy planu ochrony rezerwatu przyrody, nie mogą zatem wywierać bezpośredniego wpływu na obowiązujące już plany zagospodarowania przestrzennego, a co za tym idzie, ich zapisy winny stać ze sobą w zgodzie. W związku z powyższym, obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego oddziałują na regionalnych dyrektorów ochrony środowiska, a skutki oddziaływania tego aktu planistycznego dotyczą definiowanych w planie ochrony rezerwatu przyrody ustaleń do planowania

przestrzennego, z tych względów zapisy miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dotyczące ogrodzeń przeniesiono do planu ochrony. W poruszonej w uwadze kwestii braku prawnej możliwości wprowadzania w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego ustaleń w stosunku do realizacji ogrodzeń wskazać należy co następuje. Wprowadzone w życie z dniem 11 września 2015 r. przepisy art. 7 pkt 3 lit. b ustawy z dnia 24 kwietnia 2015 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu (Dz. U. poz. 774, z późn. zm.) uchyliły art. 15 ust. 3 pkt 9 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, eliminując tym z obrotu prawnego kompetencje samorządów do uchwalania, w formie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, zasad i warunków sytuowania ogrodzeń, ich gabarytów, standardów jakościowych oraz rodzaje materiałów budowlanych, z jakich mogą być wykonane. W ustawie "krajobrazowej", do ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym po art. 37 dodano art. 37a-37e, dotyczące uchwał regulujących zasady i warunki sytuowania obiektów małej architektury, tablic reklamowych i urządzeń reklamowych oraz ogrodzeń. Ustawodawca uchylając jedne ramy prawne pozostawił równolegle poprzez art. 37a ust. 1 i 3 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym radom gminy delegacją do ustalania w formie uchwały zasad i warunków sytuowania ogrodzeń, ich gabarytów, standardów jakościowych oraz rodzajów materiałów budowlanych, z jakich mogą być wykonane, w tym również zakazu sytuowania ogrodzeń. Przy takim stanie prawnym, kwestia sytuowania ogrodzeń nie następuje w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, tym niemniej co do zasady, rada miejska nie utraciła kompetencji do określania zasad i warunków sytuowania ogrodzeń, jednak według nowej regulacji, winna to uczynić w odrębnej niż plan miejscowy uchwale stanowiącej akt prawa miejscowego. Wskazać przy tym należy, iż istotnym jest, że "ustawa krajobrazowa" obowiązuje od 11 września 2015 r., natomiast uchwała Rady Miejskiej w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego została podjęta 27 stycznia 2014 r. Ustawa krajobrazowa zawiera bowiem przepisy przejściowe, tj. art. 12 ust. 1-3 w następującym brzmieniu: *"Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego obowiązujące w dniu wejścia w życie ustawy zachowują moc. Regulacje miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obowiązujących w dniu wejścia w życie ustawy i przyjętych na podstawie art. 15 ust. 3 pkt 9 ustawy zmienianej w art. 7, w brzmieniu dotychczasowym, obowiązują do dnia wejścia w życie uchwały, o której mowa w art. 37a ust. 1 ustawy zmienianej w art. 7, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą. Do projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w stosunku do których podjęto uchwałę o przystąpieniu do sporządzania lub zmiany planu, nieuchwalonych przez radę gminy do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe."* W związku z powyższym, przepisy przejściowe dotyczą przedmiotowego miejscowego planu, ponieważ uchwała inicjująca została podjęta przed wejściem w życie ustawy krajobrazowej. Inaczej rzecz ujmując, przepisy dotyczące treści miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w części odnoszącej się do ogrodzeń zachowały moc obowiązującą do czasu wydania przez Radę Gminy uchwały w tej materii. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie mając na względzie wniesioną przez Radę uwagę oraz wyżej przedstawiony stan prawny wprowadził zmiany do planu ochrony przenosząc przepis regulujący zasadę budowania ogrodzeń z § 6 do załącznika nr 1 i zdefiniował ją jako sposób eliminacji zagrożeń zewnętrznych. Taką konstrukcją pozostawi się plan ochrony w zgodzie zarówno z ustawą o ochronie przyrody jak i ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Uchwała podjęta na podstawie art. 37a ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym jest, podobnie jak miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, aktem prawa miejscowego i podejmowana jest przez radę gminy fakultatywnie w stosunku do obszaru całej gminy. Oznacza to, że niedopuszczalnym jest doprowadzenie do sytuacji, w której zasady i warunki sytuowania ogrodzeń na terenie gminy regulowane byłyby w części w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, a w pozostałej części w odrębnej uchwale. Wejście w życie uchwały reklamowej powoduje uchylenie regulacji obowiązujących planów miejscowych zachowanych czasowo w obrocie prawnym i przyjętych na podstawie nieobowiązującego już art. 15 ust. 3 pkt 9 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Pozostawienie w planie ochrony rezerwatu przyrody wskazań do zagospodarowania przestrzennego dotyczących ogrodzeń sprawiłoby, że wszedłby on w kolizję z przepisami ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym. Adresatem zawartych w planie ochrony rezerwatu przyrody na podstawie art. 20 ust. 3 pkt 7 ustawy

o ochronie przyrody ustaleń dla studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz planów zagospodarowania przestrzennego są organy planistyczne uchwalające studia i plany. Łącząc ten artykuł z art. 1 ust. 2 pkt 3 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, nakazującym uwzględnianie wymagań ochrony środowiska w planowaniu przestrzennym, otrzymujemy w konsekwencji wiążący charakter planów ochrony rezerwatów przyrody w stosunku do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Niewprowadzenie w planie ochrony zmian dotyczących ogrodzeń wykluczyłoby możliwość wprowadzenia w tej materii zmian w obowiązującym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, co w konsekwencji kolidowałoby z prawem uchwalenia przez Radę Gminy zasad posadowienia ogrodzeń uchwałą krajobrazową. Przeniesienie regulacji mówiącej o ogrodzeniach do załącznika planu ochrony określającego sposób eliminacji zagrożeń, nie wywoła konfliktu z przepisami planowania przestrzennego i pozwoli zachować kontrolę nad zachowaniem funkcji pełnionych przez otulinę rezerwatu przyrody. Stosownie bowiem do art. 37b ust. 2 pkt 3 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym projekt uchwały krajobrazowej opiniowany jest przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska. Załącznik nr 1 do planu ochrony będzie zatem stanowił swojego rodzaju narzędzie kontrolne, dające Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Warszawie możliwość wpłynięcia na zapisy projektu uchwały krajobrazowej, jeżeli kolidowałyby one z planem ochrony.

Projekt zarządzenia został zaopiniowany przez Generalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska.

Projekt zarządzenia został uzgodniony przez Wojewodę Mazowieckiego. Wojewoda Mazowiecki uzgadniając projekt zarządzenia wskazał następujące uwagi:

1) należy usunąć numer publikacji z publikatora aktów prawnych dotyczących rezerwatu przyrody.

Poprawiono projekt zarządzenia zgodnie z wniesioną uwagą.

2) należy usunąć w publikatorze aktów prawnych ich oznaczenie „t.j.”.

Poprawiono projekt zarządzenia zgodnie z wniesioną uwagą.

Ocena Skutków Regulacji (OSR)

1. Cel wprowadzenia zarządzenia.
Celem wprowadzenia zarządzenia jest wypełnienie delegacji ustawowej zawartej w art. 19 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2023 r. poz. 1336), zwanej dalej „ustawą o ochronie przyrody”.
2. Podmioty, na które oddziałuje akt normatywny.
Projekt planu ochrony będzie oddziaływał:
 - 1) na Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie;
 - 2) na właściciela rezerwatu;
 - 3) jako powszechnie obowiązujący akt prawa miejscowego na wszystkie podmioty, które znajdują się lub znajdą w zasięgu terytorialnym objętym jego regulacją.
3. Konsultacje.
Projekt zarządzenia jako akt prawa miejscowego podlega:
 - 1) na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2023 r. poz. 190) uzgodnieniu z Wojewodą Mazowieckim;
 - 2) na podstawie art. 19 ust. 2 ustawy o ochronie przyrody zaopiniowaniu przez właściwą miejscowo radę gminy;
 - 3) na podstawie art. 19 ust. 1 a ustawy o ochronie przyrody procedurze udziału społeczeństwa przewidzianej przez ustawę z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2023 r. poz. 1094, z późn. zm.).
4. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżet jednostek samorządu terytorialnego.
Wejście w życie przedmiotowego zarządzenia pociągnie za sobą skutki finansowe dla budżetu państwa w wysokości około 100 000 zł brutto w przeciągu 20 lat obowiązywania planu ochrony, które wynikać będą z realizacji działań ochronnych zaprojektowanych w planie ochrony. Mogą być one finansowane w szczególności ze środków pochodzących z budżetu państwa, pozyskanych z Narodowego lub/i Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.
5. Wpływ regulacji na rynek pracy.
Zapisy w projekcie zarządzenia z uwagi na ograniczony zakres prac jak również realizacja ich na przestrzeni 20 lat nie będą miały znaczącego wpływu na rynek pracy.
6. Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe.
Wydanie niniejszego aktu prawnego stanowi sposób realizacji celów ochrony przyrody. Wprowadzenie jego regulacji wyeliminuje wątpliwości i niejasności w odniesieniu do prowadzonej w obiekcie ochrony przyrody, co z kolei usprawni opracowywanie dokumentacji i wydawanie decyzji w prowadzonych w jego materii procedurach uzgodnieniowych. Spodziewać się również można, że przedmiotowy projekt przyczyni się do polepszenia warunków realizacji działań ochrony czynnej w związku z łatwiejszym dostępem do informacji dotyczących przedmiotów i celów podlegających ochronie. Proponowana regulacja nie będzie wywoływać skutków istotnych ze względu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe, a także na osoby starsze i osoby niepełnosprawne. Projektowana regulacja nie wpłynie na proces inwestycyjny z uwagi na fakt, iż nie wprowadza żadnych zmian w odniesieniu do granic obszaru.
7. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionalny.
Projektowana regulacja nie ma wpływu na sytuację i rozwój regionalny.
8. Ocena pod względem zgodności z prawem Unii Europejskiej.
Regulacja objęta przedmiotowym zarządzeniem nie jest objęta prawem UE.